

ANLAM PAZARI

AHMET BİLGE

Aramyayınları

ŞEVDA Basım Yayın Dağıtım Ve Pazarlama Reklam Markasıdır

Aramyayınları
Öykü

Baskı Tarihi:

Mart 2011

Yayın Koordinatörü: Mehmet Emin TEYMUR

Editör: Zerdeşt ROJHILAT

Yayına Hazırlayan: Mizbah FİSKAYA

Baskı ve Cilt

Gün Matbaacılık

Reklam Film Basım Yayın Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Beşyol Mah. Akasya Sk. No:23/A

Küçükçekmece/İstanbul

Tel: 0212 580 63 81

ISBN: 978-605-5454-11-1

ŞEVDA Basım Yayın Dağıtım Ve Pazarlama

Kooperatif Mah. Sarıoğlu Apt. Kat:4/14 Yenişehir/Diyarbakır

Tel:0412 229 00 30

ANLAM PAZARI

Ahmet BİLGE

AramÖykü

İçindekiler

Kral İle Soytarı: 1-2-3/9	
Yolcu/15	
Kendini Arayan Lider/21	
İbrikçi Tukambi'nin Sırrı/33	
Kurban ve Karnaval/37	
Anlam Pazarı/43	
Bir Sistemin Hikayesi/49	
İşaret/63	
Umut/69	
Parçalayan Taş/75	
Vakanüvis'in Çilesi/81	

ÖNSÖZ

İnsan, içinde yaşadığı zamanı görmede körlük yaşar.

Görebilmek için, zamanın tarih olması gerekmektedir çoğu zaman.

Bu sebeple günü dün de işlemeye karar verdim.

İktidarı, sistemleri, inançları, kültürleri, zihniyetleri... Tarih kurgusu içinde öykülerle yorumladım.

KRAL İLE SOYTARI: 1-2-3

Son ziyaretçileri de huzurundan çekilen kral, tahtına yaslanmış, kısa da bir şekerleme yapmıştı. Böylesi şekerlemeler günün yorgunluğunu üzerinden atıyor, rahatlatıyordu onu. Gözlerini açtığında taht salonu bomboştu. Birkaç saat önce ziyaretine gelmiş olan arif adamın sözleri geldi aklına. Zihnini kurcalamaya başlamıştı o sözler. Sınayabilirdi pekâlâ. O zaman gerçek çıkardı ortaya. Gerçi ifadelerdeki yargılar mutlaklaştırılmamış ve tüm soytarılara yakıştırılamamıştı. Ama kendi soytarısıyla konuşup merakını gidermek gılenemez bir istek haline almıştı onda.

Ellerini bir iki şaklattıktan sonra huzura reveransla giren hizmetkârına, “soytarını getirin huzuruma” diye buyurdu.

Az sonra, türlü şaklabanlıklar yaparak huzura gelen soytarının davranışları kralın yüzündeki ifadenin tebessüme meyletmesine sebep olmuştu.

“Otur soytarı” dedi kral, içinde sevecenlik de barındıran buyurgan bir sesle.

Soytarı, tahtın hemen berisinde yere serili halının üzerinde oturmuş, meraklı bakışlarla kraldan gelecek buyruklara kulak kesilmişti.

“Bugün biri gelmişti ziyaretime. İlme dair hatmetmediği şey yoktu sanki. Türlü meseleler üzerindeki faydalı bilgileriyle, bilemediklerimize vakıf kıldı bizi. Anlatılanların bazısını, beynimi ziyadesiyle zorlamış olmama rağmen anlayamadım. Ama başka bir arifin dediği gibi, anlayabildiklerim güzel şeylerdi, eminim anlayamadıklarım da bir o kadar güzeldirler. Her nasıl olduysa laf döndü dolaştı, gelip soytarılara dayandı.

‘Aslında çoğu zaman soytarılar eğlenirler eğlendirdikleriyle’ dedi o deryadan beşer. Çivi misali beynime çakılıp kaldı bu sözü. Bilgi ve tecrübem kafamdaki soruları çözmeye kifayet etmedi. Seni çağırmamın sebebi de bundandır. Bugün, tabiatına son derece yabancı olan ciddiyete bürüneceksin. Yani komiklikler yapmayacaksın. Suallerime ciddi yanıtlar vereceksin. Anladın mı soytarı?”

“Evet, kralım!” diyen soytarının benzi sararmıştı. Bakışlar kaygı seliydi.

“Ne o? ...Kaygılanmış görüyorum seni. Korkmana hiç gerek yok. Suallerime doğru yanıtlar ver yeter. Yalan cevap korkuna sebep olsun.

İçindekini olduğu gibi dök, hiçbir zarar verilmeyecektir sana.”

Yüzü biraz ferahlayan, ama kaygılarını tümünden atamayan soytarı heyecanlıydı.

“Sen de eğleniyor musun eğlendirdiklerinle?”

“Evet!” Zor işitilebilir bir sesle çıkmıştı bu söz.

“Yani alay ediyorsun, öyle mi?”

“!!!”

“İlginç... Sen ki soytarısın ve bütün hünerin matraklıklar yaparak yüzlerde tebessüm yaratmaya muktedirdir; ülkemin en önde gelen şahsiyetlerini alaya alıyor, onlarla eğleniyorsun ha?...”

“Asıl hünerim komiklikler yapmak değildir.”

“Bilemediğimiz başka hünerlerin de mi var soytarı?”

“Asıl hünerim insanları tanımaktır Kralım. Komiklikler ise sadece meyveleridirler hünerimin.”

“Anlayamadım” diyen kral, soytarıdan verilecek cevabı merakla beklemeye başladı.

“İnsanları tanımamış olsam, ne eğlendirebilir ne de eğlenebilirdim Kralım.”

“Sarayıma başka ülkelerden elçiler, devlet adamları geliyor. Ülkemin değişik şehirlerinde görev yapan devlet yetkilileri geliyor. Benim dahi ilk defa gördüğüm insanlar geliyor sarayıma. Bunların hepsini tanıyor musun ki eğlendirebiliyorsun onları?”

“Sizi tanıyorum ya Kralım”

“Bunun beni tanımanla ne ilişkisi var ki soytarı?”

“Sarayınıza, sizi ziyarete gelenlerin çoğunu tanımıyorum ama, ülkenizin makam sahibi kişilerinden tutalım da ziyaretçilerinize kadar size karşı sergilenen davranış kültürünü biliyorum. Yapaylığı biliyorum kralım. Siz benim komikliklerimi seyredirken, divanınızda bulunan herkes de sizi seyrediyor aslında. En küçük bir tebessümünüz, ağzılarını kulaklarına vardırıyor divandakilerin. Bunun için, sizi eğlendirebilmek, kâfi geliyor tüm divanınızdakileri eğlendirmeye. Bu manzaradır beni de eğlendiren. Bakıp bakıp eğleniyorum divanınızdakilerle.”

“Cüce bedeninin üzerinde duran o koca kafada bu derecede kıvrak bir zekânın olabileceğini tahmin bile edemezdim soytarı. Peki, benimle de eğleniyor musun?...”

“!!!”

“Kaygılanma, şöyle!”

“Evet!...”

“Nasıl?...”

“Divanınızdakileri eğlendirenin ben olduğumu zannediyorsunuz. Oysa divanı asıl eğlendiren sizsiniz. Tebessümünüzün yapay iştirakçilerine aldanarak yaratılan atmosferi yeteneklerimin bir eseri olarak algılıyor, o havaya kendinizi kaptırıp tebessümünüzü kahkahalara boğduruyorsunuz ya; işte bu da çok eğlendiriyor beni.”

“Yaaa... Demek öyle.” Dalmıştı kral. Bir yandan öfkesini bastırmaya çalışırken, diğer yandan da mahremiyetini açığa çıkaran Soyтары’nın zekâsı karşısında eziklik yaşıyordu.

Başı önüne eğik, bir suçlu gibi duran soyтары’ya “Bu durumda asıl soyтары ben oluyorum anlaşılan!... Çünkü sen sadece beni eğlendiriyorken ben, hem seni hem de tüm divanı eğlendirmiş oluyorum...”

* * *

“Hiç kendini Kral, beni de soyтары olarak tahayyül ettin mi?” diye sordu kral, berisinde oturttuğu soyтарыya.

Kralın üç gün önceki sohbetinde verdiği güvencenin rahatlığıyla soyтары, “Evet Kralım” dedi.

“Nasıl, mutlu muydun kendini kral olarak tahayyül ederken?”

“Hayır kralım. Size gıptayla bakıyordum.”

“Yine şaşırtmaya başladın. Nedenini söyleyebilir misin?”

“O anda kendimi zincirlenmiş bir köle gibi hissediyordum.”

“Bu ülkenin en kudretli insanı oluyorken nasıl oluyor da özgür olamadan bahsedebiliyorsun? Senden daha kudretli bir makam olmalı ki özgürlüğünü elinden alsın. Hangi makammış ki özgürlüğünü elinden alıyor?”

“Kendi makamım kralım.”

“Taht mı yani?”

“Evet. Tahta oturur oturmaz duygu ve düşünce dünyam tümünden değişiyordu Kral’ım. Sanki başka bir kişilik, başka bir ruh giriyordu bedenime. Bambaşka biri oluveriyordum. Her an makamım elimden alı-

nacakmış gibi tedirgindim. Komşu krallıkların, rakip hanedanlıkların ve hatta en yakın akrabalarımın, tahtımı ele geçirmek için fırsat kolladıklarını düşünür, huzursuz olurum. Bunun için en yakınlarım dâhil kimseye güvenemiyordum. Geceleri kâbuslar görüyordum: Ya bir saray darbesiyle devrilmiş ya da sinsî bir komplo sonucunda zehirlenip ruhumu teslim etmiş olarak görüyordum kendimi. Kraliçeyi, sevgiliyle bir olup beni boğmaya çalışırken görüyor ve çığlıklar atarak uyanıyordum yatağımdan. Yaşamamın bir kâbus olduğunu öğrenmek, normalde rahatlatır insanı ama gerçeğin kendisi de kâbustan farksızdı benim için. Azıcık kuşkulandığım kişileri ya darağaçlarında sallandırıyor ya boyunlarını vurdurtuyordum. Öz kardeşlerimin dahi uçuruyordum kellelerini, sessiz sedasız. Kazma-kürekle çıkarılıp atılmışçasına adalet duygusundan yoksun kalmıştım. Adalet duygusunun yerinde kocaman bir boşluk duruyor, hesap ve çıkara dayalı duygular doldurmaya başlıyordu o boşluğu. Bundan dolayı kendimden zayıf olanları baskı altına alıp haraca bağlarken, güçlülere ise boyun eğiyor, haraç veriyordum. Şu suratımın iklimi bile an be an değişiyordu. Güçlüye karşı yapay bir yaz sıcaklığına, zayıfa karşı ise en sertinden kışa dönüşüyordu. Vakur bir eda ile tahtıma oturmuş olan ve herkese tepeden bakan ben, en acınası esareti yaşıyordum aslında.”

Ter içinde kalmıştı kral. Zor tutabilmişti kendisini, “kes artık!” dememek için. Yargı önünde hesap veren bir suçlu gibi hissediyordu kendisini. “Seni çalımsız cüce, içimi okuyormuşçasına nasıl da anlatıyor!” diye içinden geçirdi.

“Bu durumdaki birinin özgürlüğünden bahsedilebilir mi kralım?”

“Hayır soytarı.”

“Benim hikâyemden yola çıkarak sahip ve köleyi bulabilir misiniz kralım?”

“Köle, sahip için çalışır. Lafı, tahtın sahip, kralın ise köle olduğuna demeye getiriyorsun Soytarı.”

“Aslında Kral, hiç özgür değildir.”

“Evet soytarı.”

“Kral, hiç bir duyguyu içinden geçtiği biçimde yaşayamaz: Sevincini yansıtısa hafıflığa, üzüntüsünü yansıtısa zayıflığa yorulur.”

“Evet soytarı!”

“Kral şarkı söyleyip şenlenemez, sevincinden hoplayıp zıplayamaz.”

“Evet soytarı!”

“Kral, çocuğunu sevip onunla çocuklaşamaz.”

“Evet soytarı!”

“Kral candan arkadaşlıklar edinemez.”

“Evet soytarı!”

“Kralın yiyeceği- içeceği bile başkaları tarafından belirlenir.”

“Evet soytarı!”

“Kral...”

“Yeter soytarı!... Kes artık! Yalnız bırak beni!...”

* * *

“Özgürlükte kaybediyor olabilirim ama iradede kazanıyorum” dedi Kral, bu hamleye nasıl bir karşılık vereceği merakıyla soytarının gözlerinin içine bakarak.

“Bağışlayınız efendim anlayamadım!”

“Geçen günkü tartışmamızı anımsa Soytarı... Evet. Ünvanımdan dolayı sıradan insanlar gibi içimden geçtiği gibi yaşayamıyor, hareket edemiyorum. Özcesi doğal olamıyorum. Bu doğru. Ama bunun yanında güdü ve duygularıma karşı da güçlü bir mücadele veriyorum. Yani iradi bir duruş sergiliyorum.”

“Evet, iradi bir duruş var Kralım. Yalnız, bu duruşun öznesi siz değilsiniz ki.”

“Anlayamadım soytarı. İradeyi gösteren, aynı zamanda öznesi de olmuyor mu gösterdiği iradenin? Hem, dediğin gibiyse iradenin öznesi kim?”

“Özne tahttır kralım. Ya da danışmanlarınız, yardımcılarınız, yöneticileriniz; ülkenizin soyluları, zenginleri, ileri gelenleri; diğer ülkelerin yöneticileri; halk ve hatta belki şaşıracaksınız ama ben... Daha da sıralayabilirim efendim.”

“Peki, ben nesi olurum irademin?”

“Nesnesi.”

“Yani herkes öznesi oluyorken, bir ben nesnesi oluyorum irademin, öyle mi?”

“Bu, tüm kralların kaderidir efendim.”

“İzah et!”

“Kralım, yalnız başınıza kaldığınız zamanlarda mı yoksa herhangi bir mecliste ya da tebaanızın içinde olduğunuz zamanlarda mı içinizden geldiği gibi davranırsınız?”

“Elbette ki yalnız olduğum zamanlarda.”

“Topluluk karşısında zayıflığa, hafifliğe yorumlanacağı kaygısıyla en insani davranışlardan bile kaçınıyorsunuz. Otoriter bir görüntü vermek için doğanızı alabildiğine zorluyorsunuz. Ama yalnız kaldığınızda ne doğal yönlerinizi bastırma ne de doğanızın dışındaki bir kişiliğe bürünme ihtiyacını duymazsınız. Bu, iradi duruşunuzun bir öz irade olmadığını göstermektedir. Bu duruşun öznesi siz değil çevrenizdir. Bu durumda siz, sadece nesnesi oluyorsunuz. İradi duruşunuzun. Ben bile duruşunuzun öznesi olabiliyorken siz nesnesiniz. Yalnız başınıza kaldığınızda kim bilir kaç defa ağlamışsınızdır; ama ben tanık olmadım ağlamanıza.”

“Ben bu koca ülkenin iradesiyim. Böyle bir sığlığa sahipken nasıl olur da öz iradeden yoksun olurum?”

“Zaten sorun da bundan kaynaklanıyor.”

“Nasıl yani?”

“Ülkenin en yüksek iradesi olma pozisyonunuzdur sizi öz iradesiz kılan. İnsan iradeleştikçe öz iradesizleşir. Makam ve statü yükseldikçe öz irade zayıflar. Çünkü makam kendileştirir insanı. Bir yerden sonra insan makam olmakta, makam da insan. Siz ise kralım, ülkenin en yüksek makamısınız.”

“Yani ülkenin en iradesizi !”

Hayır, Kralım, ülkenin en öz iradesizi...”

YOLCU

Ilık memleketlerin sınırlarına girdiğinde nefes nefeseydi. Sızlayan ayak tabanları feryat ediyordu. Vücudu, beyninden gelen komutlara yanıt vermeyecek denli ağırlaşmıştı. Saç ve sakalı birbirine karışmış, uzaktan bakılınca başı bir kıl yığınınından ibaretmiş gibi görünüyordu. Dizlerinin üstüne kadar bedenini örten hayvan postundan yapılmış giysisi kirliydi. Terden vıcık vıcıktı. Çevresine keskin bir ter kokusu salıyordu.

Arkasına baktı, göz alabildiğince uzayan vadide bakışlarını gezdirdi. İnsana dair herhangi bir emareye rastlamamış olması sevindirmişti onu. Az ötedeki köyde dinlenebilecek kadar zamanı vardı. Yiyecek bile verirdi belki.

Köyün girişinde bulunan ilk evin kapısını çaldı. Kapıyı açan yaşlıca adam, karşısındaki hırpani kılıkliyı görünce, kısa bir şaşkınlık geçirmişti. Yüzünü buruşturup ekşitmesi, ev sahibinin ilk tepkisi olmuştu. Kendini toparladıktan sonra yolcuya kimin nesi olduğunu, ne aradığını sordu. Yolcu, “aç ve yorgun olduğunu” söyledi. Yardım istedi muhtaç muhtaç bakan bakışlarıyla. Kısa bir kararsızlık geçiren ev sahibi, yolcuyu içeriye aldı...

Yolcu, yaydığı kokuya ilaveten yığınla soru işareti ve kuşkuyu da beraberinde içeriye taşımıştı. Evde bulunan yaşlıca bir kadın ve genç bir erkeğin merak dolu bakışlarının ağırlığı altında içeriye girdi. Kadın ve genç erkeğin yüzlerinde beliriveren ekşi ifadeler gözünden kaçmamıştı. “Kokarca gibi kokmaya başladım” diye iç geçirdi, ev sahibinin gösterdiği iskemleye oturmaya çalışırken.

Tedirgin ve utangaç bir ifadeyle ev sahibine, bir ricasının daha olduğunu söyledi. Bakışlarıyla da özür diliyordu! Birinin, köyün girişindeki geçidi gözetlemesini, kuzeyden birileri gelecek olursa, kendisine haber verilmesini rica etti. Bu ricasını da, oğlunu geçide göndererek yerine getiren ev sahibine, minnet dolu bakışlarla baktı, teşekkür etti... Rahattı artık. Kafasına soru işaretleri istiflenmiş ev sahibi ise, meraklı bakışlarla açıklama bekliyordu ondan.

“Bu pejmürde de nereden çıktı? Diyorsunuz şimdi” dedi yolcu. Damdan düşercesine giriş yapmıştı.

“İçimi okudun yabancı!” dedi ev sahibi.

Yolcu daldı. Derdinden bir iki soluklandı. Uzun soluklu konuşacağı

anlaşılıyordu. Pek de neşeli şeyler anlatmayacağı ilk etapta sezilendi.

Çok önemli bir şey aklına gelmişçesine başını kaldırıp ev sahibine baktı: “Katı töre ve gelenekleriniz var mı? Önce bileyim; sonra tatsız bir sorun yaşanmasın!” Heyecanlı bakışları yanıt istiyordu...

Yolcunun bu sorusu karşısında şaşırان ev sahibi, “Altı üstü dinlenip gideceksin! Hem öyle katı töre ve geleneğimiz de yok.”dedi.

Az sonra önüne bir sofra konulmuştu yolcunun. Ev sahibinin bu jestine şükran ve minnet dolu bakışlarla karşılık verdi ve zaman geçirmek-sizin yemeğe gömüldü. Lokmalarını çiğnemiyor; ardı sıra gelen lokmalara yol açmak için hemen yutuyordu. Birkaç lokmada bir de su testisini ağzına boca ediyordu...

“Aslında yersiz yurtsuz biriyim ben. Yolcuyum; kendimi bildim bileli hep yollardayım. Eskiden dolaşırdım, şimdi ise kaçıyorum!.. Babam çömlekçiydi. Yaptığı çömlekleri, memleket memleket dolaştırır satardı. Ben de çocukluğumdan beri, bu memleket benim, şu memleket senin hep dolaştım babamla. O öldükten sonra da ben devam ettim. Çömlek yapıyor ve satıyordum. Bir çeşit ticaretti benimkisi de. Sıcak memleket-leri karış karış dolaştım. Tanımadığım kültür, gelenek ve inanç kalmadı sıcak memleketlerde.”

Ağzına aldığı kocaman lokmanın boğazından geçmesini kolaylaştırmak için testiden bir yudum aldı. Meraklı bakışlar üzerinde, kulaklar dudaklarından dökülecek kelimelerdeydi.

“Hep yollarda olduğum için töre ve gelenek sahibi olamadım; sabit bir mekânım olmadı. Bazen hanlarda, bazen beni misafir olarak kabul eden evlerde, bazen de yıldızların altında geceledim... “İyi ki de töre, gelenek sahibi olamamışım” diyorum kendime. Çünkü töre ve gelenek-ler, bir şeye saplanıp ondan çıkamama ve ötesini görememedir. Öyle derin bir saplamadır ki bu, bütün görüş açın, saplandığın oyukla sınırlı kalıyor! Başka bir şey göremiyorsun. Her memleketin, her halkın kendine özel saplandığı oyukları var ve hiç biri diğerine benzemiyor. Tek benzerlikleri, oyuklarının dışını görememeleridir!.. Ha! kimi iyi töre ve gelenekler de var. Ama çoğu zaman iynin kendisi de izafı olmuyor mu? Gördüklerim; tanık olduklarım tüm töre, gelenek ve inançların izafı olduğunu öğretmiştir bana. Bir memlekette iyi olarak addedilen bir şey, başka bir memlekette kötü olarak addedilmektedir. Ya da tam tersi olabiliyor. Doğrular ve yanlışlar da memleketlere göre değişiyor. Bu; töre,

gelenek ve inançlara indirgendiğinde daha da karmaşık bir hal alıyor... Bazı ülkelerde bekâret, evliliğin temel şartı iken, öyle ülkeler gördüm ki, genç kızlar, başkalarıyla yatarak çeyiz düzüyorlardı! Bazı inançlarda içki yasak iken, bazısında ise dini ayınların mezesi. Kimi töre ve geleneklerde, ölme ve öldürme gerekçesi olan şey, diğerinde eğlence gerekçesi olabiliyor!... Saymakla bitmez.”

Ev sahibine bakarak, “mesela bazı yerler gördüm ki, senin yaşındakilere rastlamak mümkün değildi.” dedi.

“Neden?”

“Oranın geleneğine göre belli bir yaşa gelindikten sonra yaşlılar kesilip yiyilirdi!”

Son örnek ev sahibini rahatsız etmişti.

“İyi de neden kaçırıyorsun?”

“Oraya da geleceğim. Töre ve geleneklere bu fanatikçe bağlılık beni şaşırtıyordu havsalam almıyordu. Demek ki insan, içinde bulunduğu, yaşadığı şeyi iyi göremiyor. Dışarıdan bakınca daha iyi görebiliyor insan. Ben hep dışarıdan baktığım için görebiliyordum sanırım. Tanık olduğum bir olay karşısında nutkum kesilmişti. Bir kadın ölen kocasının yakılmakta olan cesedinin alevlerine atmıştı kendisini. Ateşin erittiği vücutları birbiriyle kaynamıştı. Herkes kadının bu tavrını hayranlıkla izlemişti. Ben ise kafamda soru işaretleri, panik içerisinde izlemiştim bu olayı. Sonradan öğrendim ki oranın geleneğiymiş; koca ölünce kadın da öldürmeliymiş kendisini. Aksi durumda kadın, hayatı boyunca onursuzluk damgasını taşımak zorunda kalıyormuş.”Duraksadı,”Geçit güvende, değil mi?” diye sordu.

“Merak etme güvende.”

Yolcunun lokmaları ve sözcükleri birbiriyle yarışıyor adeta. Söze sıra gelmeden lokmalar hızlı hızlı girerken boğazından, lokmalara sıra gelmeden sözler boşalıyordu ağızdan. Ağzındaki lokmayı şapırtıyla yuttuktan sonra;

“Ticaret yapıyorum ya, duruma göre davranış ve refleks geliştirmeyi mesleğimin bir gereği olarak bilirim. Memleketlerin töre ve geleneklerini az çok tanıdığımdan, gittiğim her memleketin havasına bürünürdüm. Bazen olurdu ki kendi kutsallarını onlardan daha fazla yüceltirdim. Bu, bir bağ oluşturuyordu yöre insanıyla aramızda. Ve tabi ki çömleklerin daha fazla satılmasına... Yalnız başıma kalınca teatral davranışlarım aklıma

geldikçe gülmekten kırılırdım. Hem kimi törelerin us almaz acayıplığına hem de kendime... Ta o uğursuz güne kadar... Nasıl öyle gafil olabildim, anlamış değilim... Sıcak memleketlerin birindeydim. Törelerin katılığına aşına olduğum bir memleketti. Çömleklerimi eşeğe yüklemiş, bir köye gitmiştim. Hava çok sıcaktı, tepeden vuran güneş kafatasını eritiyor sanırdım. Köyün orta cephesinde çıplak bir ağaç vardı ki mendil genişliğinde bir gölgeye sahipti. Eşeğimi ağaca bağlamış, gölgesine sığınmıştım ağacın. Az sonra çoğu kadın, köylüler damlamaya başlamışlardı. Evde kaldığı her halinden belli yaşı geçkin bir kız çömleklerle yaklaştı. O esnada ben sığındığım gölgeden çıkmış, çömleklerle ilgileniyordum. Kız iyice yaklaşıncaya bir gözünün de kör olduğunu fark ettim. İşte ne olduysa o anda oldu!”

“Ne oldu?”

Gölgelerimiz birbirine temas etmiş, sarmaş dolaş olmuştu. Ve çevredekiler de tanık olmuştular bu talihsiz olaya Aptal kafam!.. O anı düşündükçe kendime o kadar kızıyorum ki!..”

“Ne olmuş yani gölgeleriniz temas etmişse?..”

“Sen bu soruyu o memleketin insanlarına sor. O memleketin töre ve geleneklerine göre yaşı kemale ermiş, nişanlı ya da evli olmayan karşı cinslerin gölgeleri temasta bulunursa evlenmeleri gerekiyordu. Bu bir onur namus meselesi oluyordu artık. Evlenmede zorluk çıkarmanın akıbeti ise mezarlıkta biterdi! “Yeni bir şey keşfediyormuşçasına birden daldı”. Düşünüyorum da tek gözlü şeytan bilinçli olarak mı gölgesini gölgeyin üzerine getirdi acaba? Ailelerin evlenmelerine razı olmadığı âşıklar da gölge geleneğini araç kılarak kavuşmuyorlar mıydı?!”

“Sonra ne oldu?”

Ağzındaki çiğnedikten sonra yolcu, “Ne olacağı var mı? Ailesi yakama yapıştı; “evleneceksiniz” dediler... Bir kere evlilik bana uymazdı. Hele o kör şeytanla hiç evlenemezdim. Baktım kurtuluş yok, tüccarlığın verdiği elastiki kabiliyetimi devreye soktum. Evlenmeyi kabul ettim. Fırsat bulur bulmaz o memleketten kaçacak ve bir daha da adım atmaya caktım oraya. Hesabım buydu... Düğün hazırlıklarına başlandı. Herkes eğleniyordu. O kör cadının keyfi ise zirvelerde seyrediyordu. İnandırıcı olsun diye ben de eğleniyordum. Daha doğrusu eğleniyormuş gibi davranıyordum. Yüreğim kan ağlayarak; tanrının, iki gözü fazla görüp birini esirgediği kartlaşmış dişiye kur yapmaya bile başladım! İnandırıcılığın dozunu o kadar artırmıştım ki, bizimkisi naz, cilve yap-

maya başlamasın mı?... İyice gevşemişlerdi. Bir fırsatını buldum ve kaçtım. Köyde kalan eşek ve çömler kimin umurundaydı. Gece gündüz demeden, dur durak dinlenmeden yol yürüdüm. Peşime düşmüşlerdi. Yakalandığım takdirde en iyi ihtimal evlendirilmemdi. Diğer ihtimali anlatmama gerek yok zaten... Sıcak memleketleri geride bırakmış, ılık memleketlerin sınırlarına girmiştim. İlk defa görüyordum. Ilık memleketleri. Artık kurtulduğumu zannetmiş ve rahatlamıştım. Ama kısa süre sonra yanılmış olduğumu anlayacaktım. İnatçı bir takipti arkamdaki... Geçit güvende mi?"

"Evet. Geçidi merak etme."

"Rotayı kuzeye verdim. Birer birer aştım ılık memleketleri. Sıcak memleketlerin insanları soğuğa dayanamaz, soğuk memleketlere kadar takibi sürdüremezler hesabıyla soğuk memleketlere gitmeyi kafama koymuştum. İklimine alışık değildim soğuk memleketlerin. Bundan ötürü acı içinde yol alıyordum. Üşüyor, titriyordum. Direncimi artıran, beni ayakta tutan yakalanma korkusuydu. Aksi halde iki adım bile atamazdım. Beyaz bir okyanusta yol alıyordum. Her taraf kar ve buzdu. Bereket, yolda karşılaştığım vicdan sahibi insanlar acıyıp kalın giysiler verdiler. Yoksa donar ölürdüm... İnat takibinin soğuk memleketlerde de sürdürüldüğünü öğrenmiştim. Bundan dolayı durmaksızın devam ettim yoluma. Dünyanın çatısına varmıştım. Oradan öteye gidemezdim artık. Bırakalım insanı, hayvanlar bile yaşayamazdı oradan ötede. Bannakları bile buzdandı bu memleketin. Gözüme çarpan ilk özellikleri engin misafirperverlikleri oldu... Zaten başıma gelen ikinci talihsizlik de bu misafirperverlikten kaynaklandı ya !"

"Nasıl yani?"

"Bir eve misafir olmuştum. Hiç tanıklık etmediğim bir misafirperverlikle karşılaşıyordum. Gösterilen ilgiden o kadar memnundum ki... Akşam yemeğinden sonra yatmam için hazırlanan bölmeye gidip yataкта uzandım. Aradan biraz zaman geçtikten sonra ev sahibinin karısı bulunduğum bölmeye geldi. Şaşırmıştım! Belki de bir şey sormaya gelmiş diye düşündüm önce. Ama durum öyle değildi. Şaşkın bakışlarımın altında teklifsizce gelip yanıma uzandı! Korkudan yerimden fırlamıştım! Yüreğim göğüs kafesimi dövüyordu!... Düşün, gölgeler temas etti diye belalardan geçmiş, dünyanın diğer ucundan çıkmışım, tam da rahat bir nefes alacağım derken evin hanımı yatağıma geliyor! Üstelik son derece

de sakin. Hani insan biraz kaygılanır tedirgin olur, bunda oda yoktu. Kocasını görse kıtır kıtır doğramaz mıydı beni! Kadına dokunamadığımı belgesiymişçesine ellerim havada donup kalmıştı. ‘Elini ayağını öpeyim, git buradan! Başımdaki bela zaten yetiyor bana!’ diyerek yalvardım kadına. Kadın şaşırmış, bana bakıyordu. Kalkıp gidecekti ki birden kocası beliriverdi. ‘Bir sorun mu var?’ dedi sükûnetini bozmadan. O an panik içindeki ruh halimle bir şeyler gevelediğimi hatırlıyorum ama şu an bile bilmiyorum ne dediğimi. Dolaştığım memleketlerin aklımda kalan tanrılarının isimlerini, bütün iyi ruhları bir bir zikrediyor, yardıma çağırıyordum. Zira bu sefer kurtuluşum mucizelere bağlıydı. Adamın sakinliği daha korkutuyordu beni... Karısıyla bir şeyler konuştuktan sonra kendi bölümlerine geçtiler. Ben ise akıbetim üzerinde türlü kurgular üretiyordum. Yardım çağırıp üzerime çullanacaklar diyordum. Ardından da doğrayacaklardı... Adam ile karısı kendi bölümlerinde konuşuyorlardı. Seslerini duyabiliyordum. Fırsat bu fırsat diyerek, ipini koparmış bir boğa misali önüme çıkan her şeyi devirerek evden fırladım. Arkama bakmaya bile cesaret edemiyor, “tabana kuvvet koşuyordum. İstikametim güneydi. Günlerce yol aldım. Soğuk memleketleri bir bir aşıyor, ılık memleketlere yaklaşıyordum. Soluklandığım bir köyde serencamımı anlattığımda çarpıcı bir gerçekle karşılaştım. Donup kalmıştım! Meğer soğuk memleketlerin bazı bölgelerinde ev sahibinin, karısını misafire sunması bir gelenekmiş. Adamın üzerime neden çullanmadığını yeni anlamaya başlamıştım. Ama gel gör ki ikramlarını kabul etmeyerek onların da törelerini çiğnemiştım. Onlar da peşime düşmüşlerdi. Düşünebiliyor musunuz, soluklandığım köye kadar, adamın karısına ilişmişim diye kovalandığımı zannederken, meğer durum tam tersiymiş! Daha önce bir bela vardı, şimdi ise iki bela var peşimde.”

Bitiş çizgisine varmış yorgun bir maratoncu misali nefessiz kalmıştı, ser-encamını anlatırken. Tabaktaki son kırıntıları da silip süpürdü. Tes-tinin dibinde kalan suyu da ağzına boca edip derin bir oh çekti. Daldı. Suskunlaştı. Uykusu geliyor, gözlerinin kapanmasına engel olamıyordu. Birden irkildi.”Gitmem lazım. Her şey için teşekkür ederim” dedikten sonra evden çıktı. Koşmaya başladı...

KENDİNİ ARAYAN LİDER

“Luamu, sevgili kulum, Yüzyıllar geçti ruhunu cennetime alalı. Cismani âlemin senden sonrasını, yaydığın inanç ve fikirlerin ahvalini hiç merak ettin mi?”

“Kulunuz Luamu’yu herkese nasip olamayacak onurlu bir görevle görevlendirmiştiniz. Ama henüz semeresini göremeden ruhumu yanınıza aldınız. İçimde hep bir ukde olarak kaldı: İzdaşlarım, inanç ve fikirlerini iktidarlaştırdılar mı? Güçlü devletini yıkıp Kral’ı iktidardan düşürdüler mi diye? Keşke o günleri görebilseydim!... Aslında, izdaşlarım ne yaptı diye size hep sormak istedim; ama kulluk sınırlarımı aşarım diye cesaret edemedim sormaya.”

“Öyleyse merakını gidereyim: Seni cennetime aldıktan bir süre sonra izdaşların, kanlı bir mücadele neticesinde Kral’ın iktidarına son verdiler ve kendi sistemlerini inşa ettiler.”

Luamu; heyecan ve sevincinden ne yapacağını bilemez bir halde, “Teşekkür ederim efendimiz! Verdiğiniz bu cevapla beni mutlu ve bahtiyar eylediniz. Gördüğümüz eziyet ve işkencelerin, verdiğimiz emeğin boşa gitmemiş olmasına öyle sevindim ki, izah edemem.”

“Peki, sonrasını hiç merak etmiyor musun?”

“Merak ettiğim şeyler var elbette; ama en büyük merakıma aynı büyüklükteki müjdeyle yanıt oldunuz zaten. Geriye kalan şeyler bunun yanında tali kalır.”

“Luamu, sevgili kulum! Yaymakla görevlendirildiğin inanç ve fikirler hangi değerler üzerinde kurulmuştu?”

“Efendimizin buyurdukları gibi, adalet ve özgürlük değerleri üzerinde kurulmuştu.”

“Sence ülkende şu an adalet ve özgürlük var mıdır?”

“İzdaşlarımın iktidara geldiklerini, kendi sistemlerini inşa ettiklerini söylediniz ya. Yoksa iktidardan düşürüldüler mi?”

“Cismanilerin âlemine inip bizzat görmek ister misin ?”

Luamu, merak ve heyecan taşıyan ruh haliyle, “Efendimiz bunda bir hayır görüyorsa, cismanilerin dünyasına inip benden sonrasını görmek ve öğrenmek mutluluk verecektir bana! Şu an bile öyle heyecanlıyım ki, duygularımı ifade etmem imkânsız!”

“Öyleyse hazırlıklarını yap; seni cismanilerin âlemine göndereceğim.

Orada, senden sonra yaşanan gelişmeleri öğrenecek ve akabinde döneceksin!”

Bambaşka duygularla Tanrı’nın huzurundan ayrılan Luamu, hazırlıklarını yapmaya başladı.

Henüz gün ağarmadan, melekler tarafından bir dağın yamacına bırakılmıştı. Günün ağarmasını bekleyen Luamu uzanıp yatmış, sabah güneşinin ilk ışıkları gözlerini kamaştırmaya başlayınca da uyanmıştı. Gözlerini açtığında, ovaya yayılmış büyük bir şehir bulmuştu karşısında. Daha önce tahayyülünü edemediği bu büyüklükteki bir şehir karşısında, hayranlık ve şaşkınlığını gizleyemiyordu. Şehrin zenginlik ve görkem taşıyan mimarisi, kendisine görsel bir şölen sunuyordu.

İyi de, cismani âlemin neden bu bölgesine indirilmişti ki? Kendi şehrine, her türlü acı ve sevinci yaşadığı Pasana’ya indirilmesi gerekmiyor muydu?... Kafası soru işaretleriyle meşgul iken, arka cephesine dönüp, bakışlarıyla taramaya başladı. Zirve, kayalıklar, uçurumlar, yamaçlar pek de yabancı gelmiyordu kendisine. Bu dağ Sığla dağı değil miydi?... İnzi-vaya çekildiği, izdaşlarıyla birlikte sığınıp saklandığı Sigla değil miydi bu dağ?... Evet, evet; Bu dağın Sigla olduğu kuşku götürmez bir gerçeklikti. Öyleyse!... Sigla’nın gölgesine sığamayacak kadar büyümüş olan bu şehir de, kendi şehri Pasana olmalıydı!... Ne kadar da büyümüş ve değişmişti!...

Bakmaya doymadığı şehirden bakışlarını usulca çevirerek, yine Sigla’ya yöneltti. Bu defa hüznü akmaktaydı bakışlarından. Sigla’yı bakışlarıyla okşayarak taradı. Anılarından izler aradı. Yüzyıllar önce yaşadığı, beynine ve yüreğine kazınan anıları bir bir canlanmış, kendisini uzun bir duygu yolculuğuna sürüklemişti. Bu dağın her taşı, her ağacı, her mağarası, Luamu’ya ait anılar barındırıyordu. Sigla, anılarının ayakta kalan tek tanığıydı. Acının, sadakatin ve sevginin ölümsüz şahidiydi Sigla!...

Zamana olan yolculuğundan, şehirden gelen gong sesiyle alıkonulmuştu. Gong sesinden sonra, şehirde bir hareketlenmenin belirdiğini fark etti.

Yamaçtan aşağıya doğru süzülürcesine indikten sonra şehre taraf yürümeye başladı. Bacakları onu şehrine taşıırken, umut dolu bakışları kendisine ait izler arıyordu. Az sonra genişçe bir yola girdi, yürümesine o yolu takip ederek devam etti. Şehrin hemen girişine, üzerinde bir şeylerin yazılı olduğu bir levha dikilmişti. Levhaya iyice yaklaştıktan sonra

üzerindeki yazıyı okudu. Okuduğu yazı onu heyecanlandırmış, kalbinde ılık bir esinti estirmişti. Levhada “Luamiye” yazılıydı. Onu böyle heyecanlandıran, isminin şehre verilmiş olmasıydı. Levhadaki isim, kendi izdaşlarının hala iktidarda olduklarının bir alametiydi de aynı zamanda. İyi de, Tanrı bazı imalarda bulunmuştu sanki. İma ettiği şeyler ne olabilirdi ki?... Levhadaki isim, Luamu’nun umudunu güçlendirmiş, ama tümünden rahatlanmasına yetmemişti.

Karşılıklı olarak dizilmiş yüksek bloklar arasından geçerken hayranlığını gizleyemiyordu. Bir süre sonra, parke taşlarıyla döşenmiş alabildiğine geniş bir meydanda buluverdi kendini. Yol boyunca insan namına pek kimseyi görmemiş olması, şehrin tenhaliği meraklandırmıştı onu. Nerdeydi bu şehrin insanları?...

Meydanın tam ortasında, daha önce karşılaşmadığı irilikte dev bir heykel dikilmişti. Heykele dikkat kesildi. Heykel, sağ elinin işaret parmağıyla ufukları gösterir tarzda tasarlanmıştı. Heykel, meraklandırmıştı onu. Merak ve heyecanı, gayri ihtiyari olarak adımlarını hızlandırmış ve onu heykele doğru hareketlendirmişti. Gözleri heykele kilitlenmiş ve başka da bir şeyi göremiyordu.

“Dur, yaklaşma ihtiyar!” komutuyla irkildi. Sesin geldiği tarafa yönelince, heykele daha fazla yaklaşmanın yasak olduğunu anlamıştı. Dikkatini heykelden sıyrınca, heykelin, heykel gibi kıpırtısız duran nöbetçiler tarafından korunduğunu fark etti. Ona seslenen de nöbetçilerden biriydi.

Henüz şaşkınlığını atlatamamışken, nöbetçilerin amiri olduğu her halinden belli olan biri, önünde belirivermişti bile.

“Heykele yaklaşmanın yasak olduğunu bilmiyor musun ihtiyar?”

“Affedersiniz, ben buranın yabancıyım. Ama izniniz olacaksa, heykele yaklaşmanın neden yasak olduğunu öğrenebilir miyim?”

“Çünkü soluğun heykele bulaşır.”

“Soluğumun heykele bulaşması ne zarar verir ki?”

“Yabancı olduğun kadar cahilsin de ihtiyar. İnsan soluğu heykelin kutsiyetini bozar.”

Biraz duraklayıp şaşkınlığını üzerinden attıktan sonra Luamu, “çok şaşırdım, merak ettim... Heykelin temizliğini ve bakımını yaptığınızda, insan soluğunun bulaşmasını nasıl önleyebiliyorsunuz?”

“Heykelin bakımını Rahipler yapıyor. Halife’nin ve Rahiplerin ne-

fesleri kutsal olduğu için heykelin kutsiyetini bozmaz.”

Verilen her bir yanıt, Luamu’nun zihninde yanıt bekleyen soru yığınlarına dönüşüyordu. Duyduğu her bir söz, Luamu’nun sorma cesaretine şamar gibi iniyor, kaygılandırıyordu onu. Üstelik en önemli soruyu da henüz sormamıştı.

Cesaretini toplayarak, “bu heykel kimin?” diye sordu; akabinde de büyük bir heyecanla verilecek yanıtı bekledi.

“Efendimiz Luamu’nun” diyen askerin yanıtı Luamu’yu oldukça rahatlatmıştı. Derinden bir “oh!” çekti. “Bu şehir Luamiye ise, bu heybetli heykel Luamu’nun heykeli ise, izdaşlarımın, inanç ve fikirlerinin iktidarda olduğuna şüphe kalmamıştır.” dedi kendi kendine.

Luamu cesaretlenmişti. Güven taşıyan sesiyle, “Luamu kim?” dedi.

“Luamu bizim önderimizdir, Tanrının bize bir lütfüdür. Tanrının bizi aydınlatmak ve bize yol göstermek için gönderdiği elçisidir.”

Verilen son cevap sevinç ve mutluluğunu kat kat artırmıştı. Nöbetçiği kucaklamak, yanaklarından öpmek için zor tutuyordu kendini. Ne de olsa fikirlerine bekçilik yapıyordu ve müjdelerin en güzelini vermişti şahsına.

Yüksek duvarlarla etrafı çevrilmiş büyük yapıyı işaret ederek, “kapıları meydana bakan şu görkemli bina nedir?” diye sordu.

“Orası Luamiye’nin büyük tapınağıdır. Luamiye’liler, ibadetlerini bu tapınakta yapar ve iman tazelerler.”

Bakışlarını tapınaktan ayıramayan Luamu, nöbetçiyle vedalaşıp tapınağa doğru yürümeye başlar. Korktuğunun başına gelmemiş olması, izdaşlarının iktidarda olması onu mutlu kılmıştı. Şehrin en büyük ve ihtişamlı yapısı, kendi inanç ve fikirlerine mekânlık yaptığına göre Tanrıdan daha ne isteyebilirdi ki!...

Tapınağın avlu kapısından içeri girip göz gezdirince, göz alıcı bir iç mi-mariyle karşılaştı. Zemin baştanbaşa mermer taşlarla döşenmiş, duvarlar çinilerle süslenmişti. Aralıklı olarak dizilmiş büyük metal levhalar, düzenli bir biçimde duvarlara monte edilmişti. Her bir levhanın üzerinde, Luamu’ya ait bir söz, altın harflerle yazılmıştı. Avlunun ortasında ise, büyük bir kaideye dev bir levha oturtulmuştu. Levhanın üzerine “adalet ve özgürlük” yazısı altın harflerle yazılmıştı.

Onure olmuş bir eda ile tapınak avlusunda gezinen Luamu, etrafına hayran hayran bakınırken, bir yandan da Tanrıya şükranlarını sunuyordu. Kalbinde kaygının zerresi bile kalmamıştı. Çünkü tohumunu attığı inanç

ve fikirleri yaşıyordu ve iktidardaydı.

“Luamu, sevgili kulum, seni çok mutlu görüyorum” sesiyle, içinde bulunduğu esrik ruh halinden kendini kurtarıp toparlanmaya çalıştı.

“Efendimiz, tanık olduklarımdır beni mutlu kılan. Tanık olduklarım tahayyülünü bile edemediğim bir mutluluk yaşıyor bana. Şükürler olsun sana!”

“Mutlu olmak için biraz erken değil mi?”

“Şehrin ismi, heykel ve tapınak izdaşlarımdan iktidarda olduğunun nişanesi değil mi? Amacımız, mücadelesine öncü kıldığınız inanç ve fikirleri iktidara getirmek değil miydi? O amaç gerçekleştiğine göre mutlu olmayayım da ne yapayım?”

“Luamu, sevgili kulum. Heykel ve diğer sembol temsiller, temsilini yaptığı şeylerin iktidarının alameti olabilirler; bu doğru. Ama sembol temsiller, doğru temsile her zaman gerçek yanıtı vermezler. Şunu bil; bir yerde sembol temsillere abartılı yer verilmişse, asıl bu düşündürmeli; neden abartıya ihtiyaç duyulmuş diye?..”

Kafası yine karışmıştı Luamu’nun. Görmekte olduğu güzel rüya tekrardan kaygı, kuşku ve korkunun saldırısına uğramıştı. Zihin ve duygu dünyasında amansız bir boğuşma başlamıştı.

Bu ruh haliyle büyük bir kapıdan tapınağın içine girdi. Burası kocaman bir sarayı andırıyordu. İhtişamıyla göz dolduran tapınağın iç dekorasyonu, sanatçı titizliğiyle işlenip döşenmişti. Tavan ve duvarları Luamu’nun rölyefleriyle süslenmişti. Luamu’nun öncülüğünde yapılan isyanlar, Luamu’ya gelen ilk vahiy, Luamu’nun göğre çıkışını anlatan rölyefler ve daha niceleri tapınağın duvarlarına işlenmişti. Rölyefler, duvarları baştan aşağıya kaplayan çini mavisinde yüzmekteydi sanki. Zemin, ak mermerlerle döşenmişti. Yukarıdaki balkonda bulunan altın işlemeli kürsüde veriliyor olmalıydı vaazlar. Şamdanlar, avizeler, pencere ve kapı işlemleri... Neredeyse her şey altın, zümrüt gibi değerli madenlerden yapılmıştı. Burası bir mabet değil de, bir hazine odasıydı sanki.

Görevli oldukları her hallerinden belli olan gösterişli giysilere bürünmüş insanlar dikkatini çekmişti. Öylesine vakur, resmi ve soğuk halleri vardı ki, çevrelerine sevgi, sıcaklık ve maneviyat vermeleri beklenemezdi.

Geçmekte olan Rahiplerden birini durdurarak, “af edersiniz, ben buranın yabancıyım, bazı konularda beni aydınlatabilir misiniz?” diye sordu.

“Sizi dinliyorum.”

“İbadetiniz hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?”

“Bizde ibadet çalışmaktır. En büyük ibadet ise devlete çalışmak ve iktidarı güçlendirmektir.”

“Anlayamadım!”

“Biz, Luamu’nun inanç ve fikir sistemine inanıyoruz. Bu sistemi yaratıp dünyaya hâkim kılacağız. Bunu ancak güçlü bir devlet ile başara-biliriz. Dolayısıyla devlete çalışıp onu güçlendirdiğimiz ölçüde Luamu’nun inanç ve fikirlerine karşı sorumluluklarımızı yerine getirmiş olacağız. Bu da en büyük ibadettir.”

“Madem öyle... Bu gösterişli tapınağa neden ihtiyaç duyuldu?”

“Bütün inançlarda olduğu gibi bizler de tapınağımızda iman tazeliyoruz. Haftanın ilk gününde, birinci bölgede oturanlar; ikinci gününde ikinci bölgede oturanlar; üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı günlerinde ise üçüncü bölgede oturanlar tapınağa gelip Tanrıya, Luamu’ya ve Luamu’nun sistemine karşı bağlılıklarını ifade ederler. Yani imanlarını tazelerler. Sapkınlığa meyil etmiş olanlar, itirafta bulunup günah çıkarırlar. Ayrıca haftanın yedinci gününde bütün Luamiye’liler, heykelin bulunduğu alanda toplanarak, tek ağızdan ve yüksek sesle “rahat uyu Luamu, seni yaşıyor ve yaşatacağız!” şiarını haykırırlar.

“Af edersiniz! Ama bölgelerden kastettiğiniz ne?”

“Devlet demek, herkesin hiyerarşideki yerinin ve statüsünün belli olması demektir; tanrısal düzende olduğu gibi. Bizde ikamet bölgeleri, hiyerarşideki yere ve statüye göre ayrılmıştır. Birinci bölgede, Luamu’nun cismani âlemdeki temsilcisi olan Halife ve Rahipler kalır. Halife, Luamiye’nin hem ruhani hem de politik lideridir. O yanılmaz olandır. İkinci bölgede, siyasi ve askeri bürokratlar kalır. Üçüncü bölgede ise işçiler kalır.

Luamu’daki kafa karışıklığı yerini karamsarlığa ve hayal kırıklığına bırakıyordu. Kaygıları artmaya başlamıştı. Şehrin, henüz göremediği yerlerini bir an önce görme merakı gelişti. Kafasında oluşan soru işaretleriyle tapınaktan çıktı.

Büyük meydana açılan geniş caddede bir süre ilerledikten sonra bir kavşağa vardı. Ayrı yönlere uzanan yollar bu kavşakta buluşuyordu. Yolların kavşakla kesiştiği noktalarda işaret levhaları dikiliydi. Bu levhalarda yolların nereye uzandığı yazılıydı. En soldaki işaret levhasında, “birinci

bölgeye gider”; ikincisinde, “ikinci bölgeye gider”; üçüncüsünde, “üçüncü bölgeye gider” yazıları yazılıydı.

Luamu, birinci bölgeyi işaret eden yolda bir süre yürüdükten sonra, kendisini yüksek bir duvarın önünde buldu. Geniş ve yüksekçe bir kapıdan duvarın iç tarafına geçilmekteydi. Geçişler, kapıda nöbet tutan nöbetçilerin denetiminde yapılıyordu.

Kapıya usulca yaklaştıktan sonra nöbetçilerden birisine, “Af edersiniz! İçeriye girmem mümkün mü acaba?” diye sordu.

“İzin belgen var mı?”

“İçeriye girmek için izin belgesi mi almak gerekiyor?”

“Herhalde yabancısın ihtiyar; burası kutsal bölge. Halife, rahipler ve aileleri dışında ancak hizmetçiler girebilir bu bölgeye; o da izin belgesiyle. Ziyaretçiler de izin belgesi olmadan içeri giremezler.”

Luamu, aldığı cevaptan sonra geri döner. Görüş menziline çıkınca ellerini yukarıya kaldırır ve “Tanrım, ben şehrimi her şeyiyle görmek istiyorum; duvarlar engel oluyor banal! Anlaşılan, önüme daha birçok duvar çıkacak; yardım et banal!” der.

“Luamu, sevgili kulum, Yoluna kaldığın yerden devam edebilirsin; istediğin yere de girip çıkabilirsin. Zira kimse seni göremeyecektir.”

Luamu geri döner ve az önce geri çevrildiği kapıdan içeriye girer. Burası, masal dünyasından çıkmışçasına her türlü zenginliği ve güzelliği içinde barındırıyordu. Göğe uzanmış ağaçları, yemyeşil örtüsü, bakımının itina ile yapılmış olduğu her halinden belli olan çiçek tarhları... Tavus kuşları, koşuşan tavşan ve ceylanlar, cıvıldaayan kuşlar... Her bakımdan doyumsuz bir manzara sunuyordu. Bölgenin orta yerinde kurulu olan, büyüklüğü ve ihtişamıyla göz dolduran sarayda Halife oturuyordu. Etrafında ise, hiyerarşideki konumuna göre Rahiplere tahsis edilen irili-ufaklı saraylar yükselmekteydi. Sarayların etrafını havuzlar, kameriyeler süslüyordu. Eğlence yerleri, parklar ve spor alanları hizmetin en iyisini sunabilecek biçimde tasarlanmıştı...

İkinci durağı, siyasi ve askeri bürokrasinin ikamet ettiği bölgeydi. Burası da, birinci bölgede olduğu gibi yüksek duvarlarla örülmüştü. Zenginlik ve ihtişamı, birinci bölgeye nazaran mütevazice de olsa göz kamaştırır cinstendi. Birinci bölgeden tek farkı, bura sakinlerinin saraylarda değil de, köşklere ikamet ediyor olmasıydı...

Gezip gördüğü her iki bölgenin de zenginlik ve şatafatına karşı

hayretler içinde kalmıştı Luamu. Kendi dönemindeki Kral ve Kral ailesinin bile sahip olamadığı olanaklar vardı bu her iki bölgede. Dağın yamacında iken uzaktan gördüğü bu bölgelerin yaşam kalitesi ve olanakları, yakından bakılınca çok daha iyi anlaşıyordu.

Son durağı, işçilerin ikamet ettiği Üçüncü Bölge olmuştu. Bu bölgenin etrafına duvar örülmemişti. Alabildiğine geniş bir bölgeydi. Aynı mimari yapıya sahip, aynı orantıda yanyana dizilmiş binlerce apartman bloğundan oluşuyordu bu bölge. Apartman blokları katlara, katlar dairelere bölünüyordu. Dairelerde balık istifi yaşayan işçi aileleri yaşıyordu. Diğer bölgelerde rastladığı şatafatın izine dahi rastlanamazdı burada. Bölge, tamamıyla sefalet sunmaktaydı. Bloklar son derece bakımsız, kırık-döküktü. Hiçbir hizmetin yapılmadığı ilk bakışta anlaşıyordu. Yollar ve sokaklar çamurdan, etraf çöp yığınlarından geçilmez haldeydi. İnsanın burun kemiğini kıran pis kokular yayılıyordu. Diğer bölgelerdekine benzer debdebeli eğlence yerleri, parklar yoktu burada; duvarları isten kararmış, kirli, ucuz yiyecek ve içeceklerde teselli bulmaya çalışan birkaç ayyaşın pineklediği, yaşı geçkin fahişelerin nafakasını çıkarmak için kırıttığı viraneler vardı, diğer yerlerdeki eğlence yerlerinin mübadili olarak. Diğer bölgelerde olduğu gibi cıvıldaşan, yaşam fışkıran gülbüz çocuklar yoktu bu bölgede; salya-sümük ağlayan, kirli, sağlıksız, yalınayak, ince bacaklı ve şiş göbekli çocuklar vardı. Çocukların ağlayışına, kol gezen bulaşıcı hastalıklardan dolayı yataklara düşmüş çoğu yaşlı insanların yürek parçalayan inlemeleri karışmaktaydı.

Karşılaştığı tablo yüreğini burkmuştu Luamu'nun. Yüreğinde onarılması güç yaralar açılmıştı. Bu bölgenin salt sefalet sunan her bir manzarası, vicdanına çarpan şamarlara dönüşmüştü. Tüm bunların müsebbibi kendisiymişçesine duyduğu ağır suçluluk duygusunun baskısı altında çırpınıyordu; utanıyordu Luamu.

Art arda çalan gong sesleri iç âleminden uyandırdı onu. Sabah da ne için çalındığına anlam veremediği aynı sesleri duymuştu. Arka cephesine yönelince, sayısı on binlerle ifade edilebilecek kadınlı-erkekli büyük bir insan kalabalığının, Üçüncü Bölgeye doğru ağır ağır akmakta olduğunu gördü. Kalabalığın başı Bölge'ye ulaşınca, bloklar arasında deltalar oluşturarak akışını sürdürdü. Üstleri-başları kirli, kamburları çıkmış yorgun bedenler, sürüklenircesine ilerliyordu. Her biri, karanlık olduğu şüphe götürmeyen iç âlemine gömülmüştü. Çökmüş avurtlarında, kilitlenmiş

dudaklarında ve feri kaçmış gözlerinde tebessümün, mutluluğun ve yaşamın izlerini aramak beyhude bir çabaydı.

Kalabalığın geldiği tarafa doğru yürüyüp bir hayli yol aldıktan sonra, bu kalabalığın dev fabrikalardan, işliklerden çıkmakta olduğunu gördü. Böylece çalan gong seslerine de anlam vermeye başlamıştı; sabah çalan gong sesiyle işbaşının, akşam çalan gong sesiyle iş bitiminin işaret edildiğini anlamıştı.

İşlikler ve fabrikalar geniş bir alanı işgal ediyordu. Alanın ortasında yüksekçe bir yerde Luamu'nun heykeli dikiliydi, işçi elbiseleri içinde ve kazma-kürekli... Heykelin birkaç metre arkasında, tapınaktakine benzeyen, ama ondan çok daha yüksek ve büyük olan mermerden yapılmış levha, büyük bir kaideye oturtulmuştu. Mermer levhanın yüksekliği, heykelin yüksekliğinden birkaç metre fazlaydı. Levhada, "en büyük ibadet çalışmaktır" ifadesi yazılıydı; çok uzaktan bakıldığında bile okunabilecek karakterde.

Luamu, gördükleri karşısında dolmuştu; yüreği öfke ve kederle, gözleri yaşla... Gördükleri, her şeyi apaçık anlatıyordu. Bunun için geri dönmeye karar verdi. Geldiği yolu takip ederek yürümeye başladı.

Tapınak ve etrafındaki yüksek blokların bulunduğu bölgeye geldiğinde, bu gösterişli binaların da önünde belli bir hareketliliğin yaşandığını gördü. Rahipler, diplomatlar, sivil ve askeri bürokratlar, fiyakalı atlı arabalarına doğru hareketlenerek gitme hazırlıklarını yapıyorlardı. Rahip ve bürokratların vakur duruşları, şık giyinmiş araba sürücülerine ve hatta atlarına bile yansımıştı sanki. Arabaların biçim ve özellikleri de hiyerarşiye göre düzenlenmişti. En gösterişli araba halifenindi. İlk olarak Halife'nin bindiği araba yol almaya başladı. Rahipler de hiyerarşik düzene göre ardı sıra yol almaya başladılar. Aynı usul siyasi ve askeri bürokratlar tarafından da uygulandı.

Herkes kendi bölgesine doğru yola koyulduktan ve son arabalar da bölgeyi terk ettikten sonra ortalık tenhalaşmış, sessizleşmişti. Boş cadeler, nöbetçilere ve devriye gezen askerlere kalmıştı.

Luamu, giriş yaptığı yoldan şehri terk etti. Umut ve heyecanla girdiği şehri, kahrolmuş ve yüreği parçalanmış olarak terk ediyordu.

Dağın yamacına doğru yürüdü. İndirildiği noktaya ulaştıktan sonra çömelip oturdu. Başını her iki elinin arasına aldı ve hüzünlü gözlerle kendi şehrine baktı. Saatlerce izledi şehrin, boş ve donuk gözlerle. Gözleri şehre

odaklanmış olsa da bir şey gördüğü yoktu aslında. Çünkü boğulduğu iç dünyası, dış dünya ile bütün ilişkilerini koparmıştı.

Karanlık basar basmaz Birinci ve İkinci Bölgeler, ıslıl ıslıl aydınlanmaya başlamıştı.

Bir süre sonra müzik, şarkı ve kakhaha sesleri birbirine karışmıştı bu bölgelerin. Cılız ışıkları tek tük açılabilen Üçüncü Bölge'nin üzerine ise ölüm sessizliği çökmüştü. Muhtemelen, sabah dinç kalkabilmek için erken yatmışlardı.

Her iki bölgedeki eğlence, şarkı ve kakhaha sesleri, zaman geçtikçe daha da yükselmekte, ölçüsüzleşmekte, şamata ve curcunaya dönüşmekteydi. Yükselen sesler, Luamu'yu iç âleminden uyandırdı. Boş bakan gözleri görmeye başladı. Tiksendi, midesi bulandı. Ardından yüzünü dağa çevirdi. Bakışlarıyla gezindi, Sigla'nın dört bir yanını. Bu defa, sadece hüznün yoktu bakışlarında; utanç da vardı. Bu şehir, bu dağ kaç izdaşına mezar olmuştu? Sayısını bilmesi imkânsızdı. Sanki hepsi mezarlarından kalkacak, boğazına yapışacaklarmış gibi geliyordu Luamu'ya. "Luamu! Biz, bu asalaklar güruhu keyif çatsın, kakhahaları, topraklaşmakta olan kemiklerimizde çınlasın diye mi verdik canımızı?!" dediklerini duyar gibi oluyordu. Luamu, ızdırıp, utanç ve vicdan azabının emsalsiz acısını iliklerine kadar hissediyordu.

Artık kendini tutamayarak, hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı...

"Luamu, sevgili kulum, Seni çok üzgün görüyorum."

Luamu, ağlama ve serzenişe teslim olan sesiyle, "Efendimiz! Cismani âleme neden gönderdiniz beni? Tüm bunları bana göstertip acı çekmem için mi?!... Keşke hiç gelmeseydim ve tanık olmasaydım bu gerçekliğel!" dedi.

"Luamu, güçlü ol! Gerçekliklerden bihaber, kendi kurgularıyla avunmaya çalışan biri mi olmayı, yoksa gerçekliğin ızdırabıyla örselenip güçlenmeyi, büyümeyi mi istersin?"

"!!!"

"Olanlar için kendini suçlamana gerek yok. Gelişmelerin böyle evirilmesini sen istemedin ki."

"Efendimiz! Bedenimin cellâtlar tarafından parçalandığı ve ruhumun yanınıza yükseldiği gün ben ölmemiştim aslında... Eğer ben o zaman ölmüş olsaydım izdaşlarım iktidara gelemezdi. Ama bu gün tanık olduklarım ölmüşlüğüme, öldürülmüşlüğüme dair şeylerdi. Benim adıma alı-

nan iktidar, benim adıma kurulan sistem, benim adıma inşa edilen devlet, benim mezar kazıcım olmuş!... Beni, bana öldürtmüşler Tanrım! Çünkü kendilerinin gücü yetmezdi beni öldürmeye... İdeallerimi dünyaya iktidar kılma adına kurulan bir sistem, nasıl oluyor da ideallerimin katili oluyor!...”

“Belki de sorunun özü, az önce ifade ettiğin sözcükte yatıyor; yani iktidarda... Belki de iktidar sonrasını hesaplayamamandan, iktidara gelmeyle tüm sorunların çözüleceğini zannetmenden kaynaklandı...”

“Evet, tüm zihnimle yerleşik iktidarı yıkma ve kendi inanç ve felsefemizin iktidarını kurma üzerine yoğunlaştım. İktidar sonrası üzerinde pek yoğunlaşmadım. Ama tüm bunlar, sistemin kendi zıddına dönüşmesine gerekçe olabilir mi?... Tanık olduğum cehennemi sefalet, yüreğimi dağladı, utandırdı beni! Tanık olduğum gamsız şatafat!... Kahretti, tiksindirdi beni! En acısı da; tüm bunların Luamu adına, Luamu’ya bağlılığın gereği adına yapılıyor olmasıdır. Bu iğrenç tablonun, Luamu’nun fırçasından çıkmış bir tablo olarak gösteriliyor olmasıdır. Ben “Adalet” dedim; ama bunun yerine hak terazisinin hurdalığa atıldığı, sefalet ve şatafatın uçlarda yaşandığı, çalışmayı yaşam edinen ve asalaklığı kendine hak gören iki farklı toplum gördüm! Ben “Özgürlük” dedim; ama üzerinde özgürlük yazılı demirden zincirleri gördüm halkımın boyunda, kol ve bacaklarında! Evet, ben iktidarı izdaşlarıma hedef kıldım; ama halkımın refah ve mutluluğu için iktidar dedim. Sen şahitsin Tanrım: Zenginliği parada-pulda değil, duyguda, zihinde aradım; arayın dedim! İktidar ve otoriteyi salt kaba güçte değil, manevi güçte de aradım; arayın dedim! Sevgi dedim, iyilik dedim, erdem dedim, yardımlaşma dedim; ama şehrimi baştan sona gezmemeye rağmen bunların izine bile rastlayamadım. Şehrin baştanbaşa Luamu’nun sembolleriyle donatılmış olmasına rağmen, çok aradım ama bulamadım Luamu’yu... Luamu’yu göremedim Tanrım!...”

“Sen öyle diyorsun, ama Luamiye nüfusunun çoğunluğunu oluşturan Üçüncü Bölge dâhil tüm Luamiyeliler, Luamuyla yatıp kalktıklarına inanıyorlar.”

“Yatıp kalktıkları Luamu değil, Luamu’nun postuna bürünen bir şeytan, bir sahtekâr, bir hırsız, bir yalancı!...”

“Bilincin, çoğu zaman inanç karşısında çaresiz kaldığını bilmen lazım.”

“Efendimiz, gördüklerimden sonra Luamu ismini taşımaya yüreğim elvermiyor. Bu isimden feragat etme dileğimi kabul edin lütfen! Ayrıca, cismani âlemde kalmama müsaade etmenizi diliyorum!”

“Cismani âlemde kalıp da ne yapacaksın?”

“Mücadele edeceğim!”

“Kime karşı?”

“Luamu’ya karşı!...

İBRİKÇİ TUKAMBİ'NİN SIRRI

İbrikçi Tukambi'nin, ailesiyle yaşadığı sarayın hizmetçiler için ayrılmış bulunan köhnemiş odasına ölüm sessizliği hakimdi. Hasta yatağında uzanmış vaziyetiyle İbrikçi, artık son demlerini yaşıyordu. Ağrılarına tercüman olan derin iniltileri odadaki sessizliği arada bir bozsa da, sessizlik soluk saydırtır cinstendi. Yaşlı karısının gözlerinden süzülen damlalar, çocuklarının hüzne boğulmuş bakışları ve kıpırtısız duruşları, duyum eşiğinin çok çok altındaydı.

Hüznün örtüleriyle çepeçevre sarmalanmış odaya kaç haftadır sevincin, kahkahanın huzmesi dahi sızmamıştı. Odanın duvarlarından, odadaki eşyalardan ve ailesinin yüzünden hüznün akıyordu, İbrikçinin kısık sesli iniltilerine refakat edercesine.

Son nefeslerini alıp veriyordu artık. Koca bir ömürden geriye varlığına işaret olarak, belli belirsiz nefes alışverişleri ve acı iniltileri kalmıştı. Üzerinde okunan dualar, tamamen diğer dünyadaki saadetine yönelikti; zira onu bu dünyayla bağlayan ipinceleşmiş bağ koptu kopacak gibiydi.

Kuşkusuz diğer dünyada da Kral'ın ibrikçisi olacaktı. Ama Kral henüz yaşıyordu ve ne zaman öleceği de belli değildi. Bu sorun, özellikle son dönemlerde İbrikçinin kafasını çokça meşgul etmişti. Madem bu dünya ve diğer dünyadaki kader aynı olacaktı, diğer dünyada ne yapacaktı? İbrikçilik yapacaksa kimin ibrikçiliğini yapacaktı? Normalde, Kral ölünce diğer tüm hizmetçiler gibi ibrikçiler de diğer dünyada Kral'a hizmet etmek amacıyla Kralla birlikte gömülürlerdi. Ama hizmetçi ölünce Kralı gömecek değillerdi ya. İbrikçi, ölümle cebelleştiği bu anına kadar bu soruya cevap aramış, ama hiçbir yanıt bulamamıştı.

Ömrü boyunca Kral'a ibrikçilik yapmıştı. İbrikçilik mesleği babasından kendisine geçmişti. Babasına da dedesinden... Bir önceki Kral ölünce, diğer hizmetçilerle birlikte Tukambi'nin babası da gömülmüş, tahta geçirilen yeni Kral'ın ibrikçiliğine de kendisi getirilmişti.

Öyle ibrikçilik deyip de geçmemek lazımdı. Zira Tanrı ile eşdeğer kudrete sahip görülen Kral'a ibrikçilik yapmak, yüce ve saygın bir meslekti Nuhuri ülkesinde. Kulluk kültürünü kusursuz bir biçimde özümsemiş, Kral'ın güvenine mazhar olmuş kişiler ibrikçi olabilirlerdi.

İbrikçiler, Kral'a en mahrem anına tanıklık edebilecek kadar yakın bir

pozisyondaydılar; Kral'ın sümkürmesinden turalım da tuvalet ihtiyacını giderdiği anına kadar...

İbrikçi Tukambi, her sabah henüz Kral uyanmadan, değişik aromalarla kokulandırılmış suyu ibriğe boşaltır; bir elinde ibrik, diğer elinde leğen ile kıpırtısız, Kral'ın uyanmasını beklerdi. Kral'ın, uyanıp seslenmesiyle birlikte, transa geçmiş bir edayla usulca Kral'a yanaşır, elindeki leğeni Kral'ın önüne bırakır, ibriğindeki suyu, komutlarına paralel olarak Kral'ın ellerine dökerdi. Kral işini bitirip “yeter” komutunu verdikten sonra, kulluk adabının tüm hünerlerini göstererek öne doğru eğilmiş vaziyetiyle gerisin geriye salon kapısına kadar yürür, ardından da kendisi için ayrılan bölüme geçerdi. Kral'ın uyanışından yatışına kadar elindeki ibrikle sürekli hazır vaziyette beklerdi. Kral yattıktan sonra, yorgun argın bir şekilde odasına gider, uzanır uzanmaz uykuya dalardı. O yatmaya gidince, başka bir ibrikçi ibriği beklerdi. Tukambi sabahın erken saatlerinde, uyanır uyanmaz gelip ibriği devralır ve rutin mesaisine başlardı. Sadece sarayda değil, gezi ve seferlerinde de Kral'a hizmet veriyordu. Bundan dolayı Kral nerede olursa kendisi de o civarda olurdu. Zira ibrik hizmeti savsaklanmaya gelmezdi.

İbrikçilerin hizmeti katı disiplin kurallarına bağlıydı. Her şeyden önce Kral'a, özellikle de yüzüne kesinlikle bakılmamalıydı. Gözler, ibriklerinin su dökülen ucundan milim olsun kaymamalıydı. Kral'a yakın olduğu anlarda nefes alışverişler bile kontrol altına alınmalı, kulaklar her an için Kral'dan gelecek komutlara açık olmalıydı. Kral'ın; el ve yüzünü yıkadığı suyun, sümkürüğünün döküldüğü leğenin içine hiçbir suretle bakılmamalıydı.

Bu katı kurallardan dolayı ibrikçi, o kadar yakınında bulunmasına rağmen, Kral'ın boyu- posu, yüz hatları ve ten rengi hakkında fazla fikir sahibi değildi. Onun belleğinde Kral'a ait kalıcılaşan iki şey vardı: Biri Kral'ın, insanı iliklerine kadar ürperten komutları, diğeri ise, hala esrarını tam anlamıyla çözemediği bir ses. Bu esrarı hiç kimseyle paylaşmamış, bir sır olarak hafızasının derinliklerinde saklanmıştı. Zira duyulduğu takdirde kendisine ölümlerden ölüm beğeneceği aşikârdı.

İşte, ölümün yanı başında dolaştığı şu an, sırrını açıp açmama noktasında gidip geliyordu. Bu kararsız ruh hali vücut ağrılarından daha fazla acı veriyordu kendisine. İçindeki sır sivri uçlu mızraklara dönüşmüş, dışarıya fırlamak için ha bire dövüyordu kendisini.

Sonunda sırrını açmaya karar verdi. Çekineceği bir şey yoktu, zira bir ayağı zaten çukurdaydı. Tüm gücünü kullanarak, parmaklarıyla eşinin ve çocuklarının yanına yaklaşmalarını işaret etti. Yüz hatlarına şaşkın ifadelerin yerleştiği eşi ve çocukları Tukambi'ye iyice yaklaşp merakla beklemeye başladılar.

Tukambi, inlemeyle karışık zor anlaşılan bir sesle, “size şu ana kadar hiçbir yerde açmadığım bir sırrımı açıklayacağım” dedi.

Bu sözler üzerine, çevresindekilerin merakı ve heyecanı bir kat daha artmıştı.

Tukambi devam etti: “Biliyorsunuz, bütün ömrüm tanrısal güce sahip olan Kral'ımıza hizmet etmekle geçti. Her iki dünyanın da tüm kudretlerini elinde bulunduran Kral'a hizmet etmek şüphesiz onurların en büyüğüdür. Yalnız, günün birinde Kral'a ait öyle bir sırra tanık oldum ki, bütün dini ve dünyevi düşüncelerim alt üst oldu. Düşüncesi bile beni korkutan, aşırı derecede tedirgin eden bu sırra tanık olduğumdan beri zihnimin kuytuluklarında kuşku yığınları birikmeye başladı.

Bu arada etrafındakiler pür dikkat kesilmiş, kendisine daha da sokulmuşlardı. Tukambi gücünü toplayarak kendini geriye doğru çekti, yaslandığı yastıktan hafifçe doğrularak konuşmasına devam etti: “Günün birinde Kral tarafından bir av partisi düzenlenmişti. İbrik hizmeti sunmak için ben de gitmiştim. Bir ara Kral, tuvalet ihtiyacını gidermek için ötede bulunan çalılıklara doğru yürüdü. Ben de elimdeki ibriğimle on-on beş adımlık bir mesafede durarak su ihtiyacı için Kral'ın vereceği komuta kulak kesilmiştim. Birden, çalılıklardan “zort!” diye bir ses çıktı. Ben, büyük bir hayret ve şaşkınlık içinde olaya anlam vermeye çalışırken, aynı istikametten bir “zort!” sesi daha geldi. Korku ve heyecan karışımı şaşkınlığımla adeta donakalmıştım!...”

Bu arada etrafındakiler panik içerisinde Tukambi'nin sözünü keserek, “yapma çarpılırsın!” diye serzenişte bulundular.

İbrikçi, “korku ve heyecanınızı anlıyorum. Ben de aynı ruh halini yaşadım. Ama merakım beni ardından sürükledi ve bu sürüklenişte kuşku-larım daha da derinleşti. En sonunda bazı yargılara vardım: Eğer işittiğim sesler Kral'dan çıkmışsa, bu demektir ki, ya Kral'da biz sıradan insanların mayası vardır, ya da biz sıradan insanlarda krallığın ve tanrısallığın mayası vardır... Düşünebiliyor musunuz, nurdan yaratılmış, tanrısal kudrete sahip Kral'ımız tıpkı biz çamur soylular gibi “zort!” diye ses çıkardı!...”

KURBAN VE KARNAVAL

Ritmik tam tam sesleri, ilahiler ve kıvrak danslarla yek ahenk olmuş kalabalık, dini vecibelerini yerine getirmenin ruhsal hafifliği ve şükranlarını sunabilmenin coşkunluğu içerisinde tapınağa doğru yol alıyordu.

Yediden yetmişe tüm köy halkının katıldığı bu coşku seli bir karnaval havasında akıyordu. Herkes, özel olarak bugün için tasarlanmış giysisiyle katılmıştı korteje.

Kalabalık, renga reng çiçeklerden oluşan bir çiçek tarlasını andırıyordu. Yüzlere canlı renklerle türlü türlü şekiller çizilmiş, saçlar özenle biçimlendirilmişti. Doğada bulunan bütün renkler elbiseye dönüşmüş ve insanlara giydirilmişti sanki.

Yaşlılar, aklın, deneyim ve tecrübenin işareti olan yüz kıvrımlarını gösteren boyalarla tanrılarına ve onun mabedine hiçbir zihni ve tapınım hizmeti esirgemeyeceklerini ifade ediyorlardı. Genç erkekler kalkan, mızrak gibi özenle süslenmiş savaş araçlarıyla ve yüzlerine çizdikleri gücü kuvveti simgeleyen şekillerle tanrılarının cesur savaşçıları, tapınağının sadık bekçileri olduklarını haykırıyorlardı. Genç kızlar ise, rengareng giysi ve boyalarla daha da albenili bir hal alan bedenlerinin, her zaman için Tanrılarının ve tapınağının hizmetinde olduğu mesajını veriyorlardı.

Akmakta olan kortejin ön safları sunu eşyalarını taşıyan insanlardan oluşuyordu. Sunuların içinde ne yoktu ki; Boğazlarından geçirilen urganlarla sürüklenen boğa, inek gibi büyükbaş hayvanlardan tatalım da sepetler dolusu meyve ve sebze kadar... Değerli madenler, kumaşlar da sayılabilecek diğer sunu eşyalarıydı.

Yaklaşık iki yüz metrelik bir kortej oluşturan topluluk Namu köyünü geride bırakmıştı. Köyün yanbaşında bulunan düzlükte tüm ihtişamıyla yükselen tapınağa doğru, coşku ve heyecanlarından hiçbir şey kaybetmeksizin ilerliyorlardı.

Yediden yetmişe tüm köylüler korteje iştirak ettiğinden dolayı Namu köyü sessizliğe gömülmüştü. Arada bir anıran eşekler, aylak aylak dolaşan köpekler köyün yegâne canlılık emareleriydi. Bir de, birkaç evden arada bir yükselen çocuk ağlamaları...

Zira o gün eli ayağı tutan herkesin mutlak anlamda korteje katılması ve tapınağa gidip sunu sunması gerekiyordu. O ana kadar köylerinin başına herhangi bir felaketin gelmemesinin sebebi kulluk görevlerini

kusursuz bir biçimde yerine getirmeleri değil miydi? Yoksa Sakita köyü'nün uğradığına benzer bir felaketle cezalandırılıp helak mı olsaydılar!...

Çünkü Sakita Köylüleri'nin gafleti, felaketleri olmuştu. Sakita'nın felaketi, Tanrıların gazabına trajik bir örnek teşkil ediyordu. Onlarca nesil göçmesine rağmen belleklerinden göçmeyen bir örnek. Sakita Köyü'nün başına gelen felaket neydi de Namulular'ın belleğinde canlılığını koruyordu?

Yirmi adam ömrü kadar bir zaman önceymiş. Bölge köylerinin en büyüğü olan Sakita Köyü, dağın yamacında kurulmuş güzel bir köymüş. Günün birinde dağın doruğundan dumanlar yükselmeye başlamış. Doruktan yükselen bu dumanlar aslında Tanrıların Sakitalılar'a bir mesajıymış. Tanrılar Sakita Köyü'nün başına büyük bir felaketin geleceğini dumanla haber vermişler ama Sakitalılar verilen bu mesajı anlayamamış, dolayısıyla önlem de almamışlar. Dağın doruğundan günlerce, haftalarca duman çıkmış ama Sakitalılar bunu önemsememişler. Sonunda Tanrılar gazaba gelerek Sakita Köyü'nün üzerine ateşten nehirler dökmüşler. Ateşten nehirler, üzerinden geçtiği her şeyi yağ gibi eritmiş, Sakita Köyü'nden hiçbir canlı varlık bırakmayana kadar akmaya devam etmiş. Tanrılar, tüm Sakitalılar'ın yok edilmiş olduğunu kanaat getirdikten sonra ateşten nehirleri kurutmuşlar. O gün Sakita köyü yeryüzünden silinmiş, geriye kara bir tortu kalmış. Ama Sakita felaketi efsaneleşerek nesilden nesile aktarılmıştı.

Sakita Felaketinin Namulular'ın belleğinde canlılığını korumasının önemli bir sebebi vardı:

Sakita Felaketinin üzerinden birkaç adam ömrü kadar bir zaman geçtikten sonra, Namulular, sabah uyandıklarında köylerinin yanıbaşındaki düzlükte olağanüstü bir olayın gerçekleşmiş olduğunu hayretler içerisinde seyretmişler. Düzlüğün ortasındaki çukurumsu bölgede, suyu kapkara olan bir göl oluşmuştu. Nasıl olmuştu da kupkuru bir alanda, hem de suyu kapkara olan bir göl oluşurdu? İlk defa böylesi bir şeyle yüz yüze kalan köylüler, bu olayı anlamak için kendi aralarında tartışmışlar. Herkesin gözü, köyün büyücüsü Humumi ve tecrübe sahibi yaşlılardan yana bakıyormuş. Zira zihinlerdeki soru bombardımanı olsa olsa yaşlılar, ya da büyücü tarafından durdurulabilirmiş. Ne var ki, büyücü ve köyün yaşlıları da çenelerini sıvazlamaktan öteye geçemiyorlarmış. Büyücünün, tüm maharetini göstererek baktığı bağırsak falı da

yaşanan olaya hiçbir tanımlama getiremiyormuş.

Güneşin tam da tepede olduğu ve sıcaklığını tüm yakıcılığıyla hissettirdiği bir anda, göl birden bire alev almaya başlamış ve alevler kısa sürede gölün bütün yüzeyini sarmış.

Gölün alev almasıyla birlikte köylülerin merakı panik, korku ve heyecana dönüşmüş. Can havliyle kıydan kaçmaya başlamışlar. Kendilerini güvende hissedebildikleri bir mesafeye vardıklarında, yüzlerindeki ifade değişmeksizin göl tarafına bakakalmışlar. Bir süre boyunca dilleri kilitlenmişçesine hiç kimseden tek bir ses bile çıkmamış. Ama gözler ve mimikler, tercümanlığın alasını yapıyormuş zaten.

Herkesin donakalmış vaziyetini koruduğu bir anda büyücü, canhıraş çığlıklarla yere kapanmış ve köylülere de yere kapanmalarını buyurmuş. Tüm köylüler tereddütsüz yere kapanmışlar. Büyücü tekrar tekrar secdeye varırken, yakarış taşıyan sesiyle bildiği bütün büyü sözlerini de sıralıyormuş. Kan, ter içinde bitap düşünceye kadar bu durum devam etmiş.

Hava iyice karardıktan sonra köye dönmüşler; ama o gece hiç kimse korkudan uyuyamamış. Karasuyun üzerindeki kıvrak danslarını sürdüren kızıl alevler, gece karanlığının köyü sarmasına fırsat tanımamıştı o gece.

Ertesi gün büyücünün öncülüğündeki köylüler erkenden kalkıp karasuyun yakınlarına varmışlar. Olumluya dair bir gelişmenin olmadığını korku ve kaygı dolu bakışlarla izlemişler. Bunun üzerine, bütün gece boyunca yoğunlaşmış olan büyücü, köylülere toplayarak bir toplantı yapmış. Heyecanın hâkim olduğu gayri ihtiyari olarak yükselen, alçalan ses tonuyla köylülere seslenmiş:

“Ey Namu halkı!... Etrafımızda büyük bir felaket dolaşüyor. Tanrılar bize mesaj veriyorlar; tıpkı Sakitalılar’a verilen mesaj gibi. Sakitalılar mesaja cevap vermeyince tanrıların gazabına uğrayıp yok oldular. Sakitalılara dağdan duman çıkararak mesaj veren tanrılar; bize de, kupkuru düzlükte kara bir göl yaratarak, üstelik bu gölü Tanrısal bir kıvılcımla alevlendirerek mesaj verdiler. Hiç yanan su gördünüz mü?...

Bu arada köylüler, “hayır” manasına gelen mimik gösterisi ve mırıltılarıyla büyücüyü onaylamışlar.

“Ateşin düşmanı olan su, kurumuş saman demetleri gibi suyu besliyor!... Tanrılar işin içinde olmazsa böylesine olağanüstü bir olayı hangi kudret gerçekleştirebilir?! Dikkat edilirse iki gün geçmesine rağmen alevlerde hiçbir azalma olmadı; demek ki tanrılar bizden bir şey is-

tiyorlar. 'Tanrılar bizden kurban istiyor ey Namu halkı!...Eğer Sakitalılar Tanrılara kurban sunup onları memnun etmiş olsalardı o felakete uğramayacaklardı. Biz de eğer bir felaket yaşamak istemiyorsak, iki genç erkeği Tanrılara kurban olarak sunmalıyız!'"

Konuşmayı can kulağıyla dinleyen köylüler arasında bir uğuldama yükselmiş, ama büyücünün dediklerinin dışında bir çıkış yolu da bulamamışlar.

Öğleye doğru hazırlıklar başlamış, tam tam sesleri ve ritüel danslar eşliğinde kurban merasimi düzenlenmiş. İki genç erkek, o an trans vaziyetinde bulunan büyücü Humumi'nin tanrılardan bağışlanmayı dileyen yakarışları eşliğinde, alevlere boğulmuş suya atılmışlar.

Ardından, sundukları kurbanlara karşı tanrıların vereceği cevabı merak ve kaygı içerisinde beklemeye başlamışlar.

İlk birkaç saat boyunca alevlerde hiçbir değişiklik olmamış. Ama saatler ilerledikçe suyun seviyesinin düştüğü, yüksek alevlerin boylarının kıalmaya başladığını hayretler içinde gözlemlemişler. Başta bunun bir göz yanılması olabileceğini sanmışlar, ama ilerleyen saatler yanılmadıklarını göstermiş.

Namuluların umut, heyecan ve sevinç çılgınlıkları eşliğinde akşama doğru düzlükte ne karasu kalmış, ne de beslediği alevler. Sadece kara bir tortu kalmıştı yaşananlardan geriye.

Tanrılar, verilen kurbanları kabul etmiş ve Namuluların merakla beklediği cevabı vermişti. Bu demekti ki, Namu köyü herhangi bir felakete uğramayacaktı. Bu gelişme Namuluları sevinç ve coşkuya boğmuştu. Tanrıların inayetine ve bağışlayıcılığına kavuşmuş, felaketten kurtulmuşlardı.

O akşam, doyasıya yemiş, içmiş, dans edip eğlenmişlerdi. O günü kutsal bayram günü ilan etmişlerdi.

Kısa bir süre sonra, karasuyun doluştuğu düzlükteki alanın etrafı duvarlarla çevrilmiş, tanrıların izlerini taşıyan kutsal bir alan olarak korunmaya alınmıştı.

Büyücü Humumi'nin direktifleriyle mütevazice bir tapınak da inşa edilmişti, kutsal alanın hemen yanbaşındaki...

Her yıl düzenli olarak kutlanmaya başlanan Namuluların bu bayramı, zaman geçtikçe daha debdebeli kutlanmalara sahne olmuştu. Tanrıların inayeti devam etsin diye tapınağa yaptıkları bağışlar ve bayram gün-

lerinde sundukları sunular ise, servetlere eşdeğerti.

Yirmi adam ömrü kadar bir zamandan sonra Namulular, o gün de kutsal bayramlarını kutluyorlardı. Büyük bir coşku, sevinç ve heyecanla tanrıların kendilerine lütufta bulunduğı bugünü karnaval havasında geçiriyorlardı.

Kortej, coşkusundan bir şey kaybetmeksizin tapınağı doğru yol almaya devam ediyordu.

Yirmi adam ömrü boyunca, kutsal Namu bayramındaki kutlamalarda sergilenen coşku hiç değışmemiştı. Ama aradan geçen zamandan sonra değışen şeyler de vardı Namu'da.

Büyücü Humumi zamanında inşa edilen mütevazi tapınak, büyük-lüğü, şatafatı, iç ve dış mimarisiyle en görkemli sarayları bile gölgede bırakacak bir görünüme kavuşturulmuştu.

Ayrıca Namulular, gecelerini kara bir suya batırılmış fitillerle aydınlatmaya başlayalı neredeyse beş adam ömrü kadar bir zaman geçmişti.

ANLAM PAZARI

Kâhin Muşhutu'nun esrarlı ölümü şehrin üzerine kâbus gibi çökmüştü. Tapındaki odasında karnı değişmiş vaziyette ölü olarak bulunan kâhin, son nefesini vermeden önce, "Kâhin Muşhutu'nun katili kâhin Muşhutu'dur" diye bir not düşmüştü papirüse. Zorlukla yazılmış olduğu yazı biçiminden de belli olan not'un kâhin tarafından yazılmış olduğu tartışmasızdır. Buraya kadar her şey anlaşılırdı. İş böyleyken, odada herhangi bir kesici ya da delici aletin bulunmamış olması kafaları karıştırmıştı. Şayet kâhin kendi karnını deşmişse, karnını deştiği araç neredeydi? Yok, Kahin öldürülmüş ise, intihar etmiş olduğunu neden yazsın?..

Kâhin intihar mı etmişti yoksa öldürülmüş müydü? Bir muamma olarak duruyordu...

On dolunay arası kadar bir zaman önce:

Kâh alçalan kâh yükselen dua ve yakarış sesleri derin uykudaki Udirris'i uyandırdı. Zorlukla aralayabildi göz kapaklarını. Siluetlerini görebildiği insanları seçemiyordu birbirinden. Hafiften doğrulmaya çalışınca, şiddetli ağrılar duydu vücudundan. Her tarafına mızraklar batırılıyordu sanki. Elini kırıpratmak istedi, kırıpratamadı; boynunu çevirmek istedi, çeviremedi. Hamleleri, ağrılarını arttırmıştı yalnızca... Bir, gözbebeklerini oynatabiliyordu, yarı açılmış kapakların arasından.

Göz kapaklarını aralamasıyla odanın hüznüyle dolmuş havasını dağıtmıştı Udirris. Anne ve babasının kendisine meyyal bakışlarında sevinç şavkıyordu.

"Ruhunu geri getirdiniz oğlumuzun!" dedi yaşlı anne ve babası, şükran dolu bakışlarını Kahin Muşhutu'ya yönelterek.

Udirris'in yüreğindeki isyan, ağrılarına baskındı. "Lanet gelsin, yine ıskaladım!" diye söylendi öfkeyle...

Ölümlü üçüncü randevusunda da, başarısız olmuştu Udirris. İlk şehirlerine teğet geçen nehrin hırçın sularına teslim etmişti kendisini. Nehir onu kıyıya fırlatmış ve canını bağışlamıştı. Ani olarak dizinde bir yara izi bırakmıştı yalnızca. İki dolunay arası kadar bir zaman sonra kendisini en zehirlişinden bir yılan sokturmuştu ki o yılan cinsinin ısırdığı insanoğlunun sağ kurtulduğuna tanık olunamamıştır. Vücudu anında şişmeye, ağzından köpükler akmaya başlamıştı. Erkenden farkına varılıp tedavi edilmeye başlanınca, yaşama döndürülmüştü. Üç dolunay arası

kadar bir zaman sonra, şehrin girişindeki yüksek kayalığa çıkarak, oradan boşluğa bırakmıştı kendisini. Fakat son girişiminden de netice alamayarak, sağ kurtulmuştu. Ölümle son randevusunda kırılmadık kemliği kalmayan bir vücut ve o vücutun verdiği şiddetli ağrılar kalmıştı geriye.

Kâhin, “Şanslıymışsın Udirris. Tanrılar ruhunu iade ederek, canını bağışladı. Kurtuluşun mucize!” dedi azametli sesiyle.

“Tüm lanetler şansına tünesin!” dedi Udirris, ancak duyulabilen isyan dolu bir sesle.

“O ne biçim söz?! Tanrıların inayetine küfürle karşılık verilir mi?”

“Ben buna inayet değil, şer diyorum!”

“!!!... Neden ölmek istiyorsun Udirris?”

“Ya siz neden yaşamak istiyorsunuz?”

“Sorulacak soru mu bu?!...Ama merak ediyorsan yanıtlayayım: Anlamlarımız için yaşıyoruz.”

“Ya anlamdan yoksunsanız; kendinize ait bir anlamınız yoksa?... Kuytuluklarına varana dek aradım yaşamı ama bulamadım anlamı. ‘Buldum’ dediğim anlar da oldu ama, ikinci bakışında ‘buldum’ dediğim yerde kocaman bir hayal kırıklığının kurulmuş olduğunu hayretler içerisinde seyrettim. Anlam içermeyen bir yaşamı idame ettirmek işkence veriyor bana. Bunun içindir ki ölümü arıyorum.”

“Etrafın anlamla dolu Udirris. Göremiyorsun sen. Kaldır perdelerini gözlerinin, gör anlamlarını yaşamın.”

“İyi görebilmemdir, anlamı göremememe sebep. Asıl körlükte, görememezliktedir anlam. Gördükçe büyüü bozuluyor anlamın.”

“Ruhun gemlerini koparmış, avare olmuş Udirris! Bedeninden ziyade ruhuna tedavi gerek,” dedikten sonra Udirris’in yaşlı babasına dönen kâhin, “Bedeni sıhate erdikten sonra tapınağa getirin. Ruhunu tedavi ederek, yaşamla kopmuş bağlarını onaracağım Udirris’in” dedi.

Dört dolunay arası bir zaman geçtikten sonra Udirris tamamen iyileşmişti. Herhangi bir intihar girişiminde bulunmasın diye hiç yalnız bırakılmıyordu.

Tapınağa gidip ruhunu tedavi etme vakti gelmişti. Kendisi buna taraftar değildi ama ailesinin ısrarlarına fazla direnemedi. Refakatçileriyle birlikte Kâhin’e mahsus loş ışıklı odaya geçtiklerinde, Kâhin’i kendilerini bekliyor buldular. Geleceklerine dair Kâhin’i haberdar kılmışlardı. Kâhin, değişik bitki özlerinden hazırladığı sıvının bulunduğu kabı raftan

aldı ve Udirris'e yaklaştı. Udirris'in gözlerinin içine odaklandı,

"Seni Anlam Pazarına göndereceğim Udirris. Orada yaşamın anlamını bulacaksın. Birçok anlam pazarlanır Anlam Pazarında. Anlam diye zehirli iksirlerin pazarlandığı tezgâhlar da var. Sakın olaki yanlış tezgâhlara yönelmeysin. Senin ilacın inanç tezgâhında. İnanç tezgâhına giderek, uzatılan inanç iksirinden içeceksin. Anladın mı Udirris?"

"Anladım" dedi, zaten kaybedeceği bir şeyi olmayan Udirris. Kâhin, elindeki sıvıyı uzatarak Udirris'ten içmesini istedi. Kapta bulunan sıvının tümünü içen Udirris'in bilinci bulanıklaşmaya başladı. Odanın orta yerindeki kerevete uzatıldığında kendinden geçmek üzereydi. Bir süre sonra tümüyle kendinden geçti.

"Udirris! Anlam yolcusu Udirris! Anlam Pazarı'ndasın şimdi" diye seslenen Kâhin, kerevetin etrafında dönerek dans etmeye başladı. Ritüel dansına melodik dualar eşlik ediyordu.

Udirris, göz alabildiğince uzayan yüksek bir duvarın önünde bulmuştu kendisini. Gök erguvani, yer sisler içindeydi. Yerle bitişen bölümü sisle örtülü duvar, hareketli beyazın üzerinde yüzüyordu sanki. Ölüm sessizliği hâkimdi etrafa. Canlılığa dair hiçbir emare yoktu... Gıcırtyla açılan kapı, sessizliği yırttı. Heyecanlandı Udirris. Temkinli adımlarla kapıya doğru yürüdü. Kapıdan adımını içeriye atar atmaz sağır edici bir curcuna koptu. Şaşırmış, afallamıştı Udirris. Her taraftan insan bağırırları yükseliyordu, birbirleriyle yarışmasına. Tezgâh dizileri uzanıyordu duvara paralel. Her tezgâhta bir anlam sunuluyordu. Tezgâhların önlerinde birer çığırkan bulunuyordu ki biri diğerine benzemez. Çığırkanların giysileri şık, dilleri baldandı. Udirris'i kendi tezgâhlarına çekmek için tüm hünerlerini sergiliyorlardı. Yiyecek gibi bakıyorlardı ona.

"Gel Udirris, anlam mevki'del!"

"Gel Udirris, anlam parada!"

"Gel Udirris, anlam şan ve şöhet'tel!"

"Gel Udirris, anlam akıl'dal!"

"Gel Udirris, anlam adalet ve eşitlikte!"

"Gel Udirris, anlam aşk ve sevgi'del!"

"Gel Udirris, anlam zevk-û safa'dal!"

"..."

Daha bir sürü Anlam sunuluyordu tezgâhlarda. Doğrudan İnanç tezgâhına yöneldi Udirris. İnanç çığırkanı, tezgâhtan aldığı iksiri ona

uzattı. Ağzına boca etti, tek nefesle içti iksiri. Akabinde ayrıldı tezgâhtan. Kapıya doğru yürümeye başladı. Kapıdan dışarıya adımını attıktan sonra gürültüyle kapandı kapı.

İrkilerek uyandı Udirris. Gözlerini açtığı anda kâhin karşısındaydı.

“İnanç tezgâhına gittin değil mi?” diye sordu kâhin; Udirris’ten sabırsızlıkla yanıt bekleyerek,

“Evet.”

“İksiri içtin mi?”

“Evet.”

“Artık bir yaşama sebebin var Udirris. Kendine, yaşam için bir anlam buldun. İncancındır Anlam’ın. İncancın için yaşayacak ve mücadele edeceklerin! Sevin Udirris sevin, Anlamların en yücesini kaptın!”

Kâhin, Udirris’i eğitmeye başladı. Onu, inançlarına dair bilgilerle donattı. Tanrılarına ve Tanrılarının yeryüzünde bulunan tapınağına hizmet, yegâne gerekçesi olmuştu ona. Anlam’ı bulmuştu nihayet. Bunun için durup dinlenmeksizin çalışıyor, hizmet ediyordu. Kâhin’in en gözde hizmetkârı, yardımcısı olmuştu. Meziyetlerinden ötürü Kâhin’in veliahtı gözüyle bakılıyordu kendisine.

Udirris’in yaşamı bir doğrultuya, düzene kavuşmuştu; yaşanan savaşa kadar... Şehirleri kanlı bir savaş neticesinde komşu şehrin egemenliğine girmişti. Hükümdarları gibi Tanrıları da değişmişti. Fatihlerin Tanrılarına tapınılıyordu artık. Kâhin Muşhutu da, Fatihlerin Tanrılarına hizmet veriyordu.

Udirris, kabullenemiyordu bu yeni durumu. Yegane yaşam gerekçesi, Anlam’ı elinden alınmıştı. Öfkeliydi... başta da Kâhin’e karşı. Öfkesini barındıramaz hale gelmişti. Loş ışıklı odasına girdiğinde Kâhin yalnızdı.

“Tanrılarımızdan neden vazgeçtik?!”

“Savaşta yenildik Udirris. Sadece Hükümdarımız değil, Tanrılarımız da yenildi. Başka seçeneğimiz yok. Aklın yolu, Fatihlerin Tanrılarına tapınmaktan geçer.”

“Daha önce ‘Anlam İnançta’ demiştiniz; şimdi görüyorum ki, ‘Anlam akılda’ diyorsunuz!”

“Anlam, üzerinde atladığın kaya gibi sabit değildir Udirris; hareket eder, yer değiştirir bazen.”

“Bir Tacir gibi konuşuyorsunuz; anlam tacirliğini yapan birisi gibi!...” diyerek, sert çıkan Udirris hızla terk etti tapınağı.

Evinden içeriye girdiğinde hava kararmak üzereydi. Bir süre düşündü, taşındı. Odasında döndü dolaştı...

Kılıcını kuşandı. Evden çıktığında hava iyice kararmıştı. Tapınağı istikamet alarak, seri adım yürümeye başladı. Hava serin, ortalık sakindi...

BİR SİSTEMİN HİKÂYESİ

Her şey, tan ağardıktan sonra uykusundan uyanan Kral 5. Şekrui'nin yastık ve döşeği üzerinde karşılaştığı manzara ile başlamıştı. Yastık yüzü, üzerindeki kıllardan dolayı adeta kaybolmuştu. Yastık ile döşeğin bitiştiği hizaya da uzun ve kıvrıkcık kıl tutamları savrulmuştu.

Gördüğü tablo karşısında merak ve kaygıyla irkilen Kral 5. Şekrui'nin ilk tepkisi, ellerini baş ve yüzünde dolaştırarak, saç ve sakallarını yoklamak olmuştu.

Dokunma duyusunun aldığı veriler merak ve kaygısını artırmış, onu bir panik ve korku sarmalına sokmuştu.

Akabinde yatağından fırlayarak, yatak odasında bulunan boy aynasının karşısına, yani korktuğu gerçekliğe doğru seğirtmişti.

Aynada, hayatında gördüğü en korkunç görüntü karşısına dikilmiş, alay edencesine kendisine bakıyordu... O da neydi?... Aynada kendisine bakan, Kral Şekrui miydi yoksa bir saray soytarısı mı? Gözlerini kapatarak, "Tanrılar ne olursunuz bu bir kâbus olsun!" diye haykırdıktan sonra gözlerini açmış, ama o meymenetsiz surat hala karşısında duruyormuş.

Henüz yatmadan önce bile asalet ve iktidarın taşıp aktığı suratından eser kalmamış, yerini komik bir görüntü almıştı. Bu görüntü, Kral'ın öz güvenini o denli sarsmıştı ki yırtıcı, sert ve mağrur bakışlarının yerine biçare, aciz ve zavallı bakışlar gelip oturmuştu.

Baş ve suratında kendini korumuş olan kıl kümeciklerini kavrayıp hafiften çekince; hepsinin öbek öbek avuçlarında kaldığını hayretler içerisinde seyretmişti.

Bir süre sonra, koca bedeninin üzerinde artık balkabağını andıran bir nesne duruyordu. Baş ve suratındaki kara kılların yerinde artık beyaz bir deri parlıyordu. Ne kadar da komik ve çirkin olmuştu! Hani bu olay kendisinin değil de başkasının başına gelmiş olsa ve kendisi bu manzarayı seyretmiş olsaydı gülmekten kırılacaktı. Ama olayın kendi başına gelmiş olması ve geleceğe ilişkin girdiği kaygı gayyası, komik olanı gölgede bırakmıştı.

Etrafı uçsuz bucaksız denizlerle çevrili olan Seub, bir ada ülkesiydi. Adayı, kendilerinden çok daha küçük bir coğrafyaya sahip olan Tusya ülkesiyle paylaşıyorlardı.

Seub'da sakal bir kült idi. Sakal, hükümdarlığın da olmazsa olmaz sembollerindendi. Bunun için, Seub tarihi incelendiğinde sakalsız hiçbir krala rastlanamazdı. Çünkü Seub'de sakal; erilliği, gücü, otoriteyi, soyluluğu ve bilgeliği sembolize ediyordu ki, Seub'da Kral sakalı, tacıyla eşdeğer görülüyordu.

Krallık hiyerarşisinde yer alanlar da sakallı olmak zorundaydılar. Halk için sakal bırakma zorunluluğu yoktu; ama sakal, Seub'un geleneksel ve başat kültürü olduğundan dolayı Seub'da sakalsız erkeğe rastlanamazdı. Çünkü sakalsız erkek, erkekten bile sayılmazdı. Henüz ergenlik çağındaki erkeklerin en büyük hayali, günün birinde uzunca bir sakala sahip olmaktı. Zaten Seub inancında bile sakalsızlık kadınlara mahsus bir vasıftı; tanrılar, erkek ile kadın birbirlerinden ayırt edilebilsinler diye erkeğe, üzerinde kıl yeşerecek surat derisi vermişlerdi.

Sakal kültürü başat olunca, Seub ekonomisi de sakal eksenli gelişmişti. Seub'un en önde gelen üretim sektörü sakal yağı üreticiliği idi. Önde gelen hizmet sektörü ise Makastarlık idi. Sakal yağı üreticileri; sakal bakımı için envai türden yağları, kremleri, sakal güçlendiricileri ve parlatıcılarını üretip ülkenin dört bir yanına satarlardı. Makastarlar ise sakal düzeltme, biçim vermede ustalaşmış berberlerden oluşuyorlardı. Bu iki meslek, Seub'da ekonomik anlamda gelecek vadeden yegâne mesleklerdi. Elllerinde bulundurdıkları ekonomik güçle saray politikalarını dahi etkileyebiliyorlardı.

Seub ülkesinin sakal eksenli kültürü, yaşamın her alanında görülebiliyordu. Bu kültür, sanata da belirgin bir biçimde yansıyor. Kahramanlık öykülerinde, kahramanın savaşçılığı kadar sakalı da betimlenir; her şiirde mutlak anlamda sakalı yücelten birkaç dizeye rastlanırdı. Öykü ve masallardaki kötü karakterliler daima sakalsız kişilerden seçilirdi. Resim ve heykel gibi yapıtlarda, en fazla öne çıkarılan ve üzerinde titizlikle çalışılan unsur sakal olurdu. Zaten Seub şehrinin merkezinde, sakalları yerlere kadar uzanan bir erkek heykeli vardı ki, bu heykel Seub'un sembolüydü.

“Sakalların tutuşsun!”, “Sakalların tel tel dökülsün!” demek, ağza alınabilecek en korkunç bedduydu Seub’da. Kavga, dövüş ve savaşlarda en fazla korumaya alınan bölgelerdendi sakal bölgesi.

Yılda bir yapılan “Seub Sakal Festivali” Seub’un sakal eksensli kültürünün en eğlenceli kısmıydı. Yapılan festivallerde en uzun, en estetik ve en ilginç sakal yarışları; sakalla ağırlık kaldırma, sakalla yük çekme yarışları yapılır ve kategorilerinde birinci gelenlerin ödülleri bizzat Kral tarafından verilir.

* * *

Seub ülkesinde sakal böyle güçlü bir kültür iken, Kral 5. Şekrui, tebasının içine nasıl çıkabilecekti? Etrafında fır dönen dalkavuklarının yarım metrelik sakallarıyla caka satmaları karşısında, sarayında bile her saat ezilmeyecek, ölmeyecek miydi? Rakipleri fırsattan istifade ederek, yağcılar ve makastarları da yanlarına alarak, tahtı ele geçirmeye çalışmayacaklar mıydı? Ülke bir iç çatışma ve kargaşaya doğru sürüklenmeyecek miydi?...

Yoksa ikinci bir “Kral Zizu Olayı” mı yaşanacaktı! Kral Zizu, köse olduğunu saklayarak, takma sakalıyla yıllarca hükümdarlık yapmıştı. Yalnız, bir gün takma sakalı, tüysüz yüzünden düşünce foyası meydana çıkmıştı. Kral Zizu, tahttan feragat etmeyince, Seub ülkesinde taht kavgaları başlamıştı. Neticede, Yağcılar ve Makastarların da desteğini alan atası 1.Şekrui, Kral Zizu’yu alaşağı ederek tahta oturmuştu. Bu olayla birlikte Zizu Hanedanlığının Saltanatı son bulmuş; Şekrui Hanedanlığının saltanat dönemi başlamıştı.

Bu düşünce gelgitlerinde bocalayan Kral 5.Şekrui, dışarıdaki nöbetçilere, “Alelacele Büyücü Kubu Utzi’yi çağırın. Ayrıca, Kubu Utzi dışında hiç kimseyi de odama almayın. Hiç kimseyi! Anladınız mı?!” diye buyurur.

Kapının arkasından, “emredersiniz efendim!” sesi Kral’ın kulaklarında yankılandıktan sonra Kral, sabırsızlıkla Büyücü Kubu Utzi’yi beklemeye başlar.

Az sonra Büyücü, telaşa boğulmuş haliyle kapının önünde belirmiş ve içeriye girme izni istemişti. Onay aldıktan sonra Kral’ın odasına giren

Büyücü, Kral'ın buyruğuyla kapıyı kapatıp sürgülemiş. Ardından, yatağındaki perdeyi kendine siper etmiş olan Kral'ın huzuruna vararak reveransta bulunmuş.

Büyücü, perdenin arkasından sıyrılıp çıkan parlak kafalının Kral olduğuna başta inanmayarak irkilmiş ve tanrıları yardıma çağırmıştı. Ama o parlak nesneden çıkan sestten sonra, karşısındakinin Kral'ın ta kendisi olduğuna kanaat getirmişti. Merak, heyecan ve kaygı dolu bakışlarıyla neler olduğu hakkında Kral'dan bir açıklama beklemeye başlamış.

Büyücü'nün içinde bulunduğu haletiruhiyeyi doğal karşılayan Kral, olanları bir bir anlatmış, ardından Büyücüye;

“Bu olaydan senin dışında hiç kimsenin haberi yok. Bundan hiç kimsenin haberi olmasın! Sen de, derime musallat olan bu korkunç beladan bir an önce kurtarmaya çalış beni!... Ayrıca, benim bir süreliğine inzivaya çekildiğimi, ülke meseleleriyle ilgili halkın soracakları önemli bir şey olursa, senin aracılığıyla sormalarını belirtirsin.”der.

Büyücü; Kral'ın sorununa bir çare bulmak için elinden geleni yapacağını ve duyduklarını harfiyen yerine getireceğini belirtip kapıya doğru yönelirken Kral, “Unutma Kubu Utzi, ikimizin, hatta Seub'un geleceği söz konusu!”diyerek durumun ciddiyetini hatırlatır.

Kubu Utzi reverans yapıp Kral'ın huzurundan çıktıktan sonra Kral, odanın kapısını arkadan sürgüler.

Kubu Utzi, Kral'ın buyruklarını saray yönetimine ilettikten sonra alelacele yola koyulur ve tapınaktaki özel odasına gider. Bu oda bir laboratuvar gibiydi; dizili rafların üzerinde dünyanın dört bir yanından getirtilen ilaçlar, şifalı otlar, ilaç yapımında kullanılan bitkilerle doluydu. Kubu Utzi'nin bizzat kendi icadı olan karışımlar da vardı.

Büyücü, türlü karışımlardan elde ettiği bir ilaç hazırlamış. İlacı, Kral'ın yüz ve baş kısmına sürmüştü; fakat ilaç, bekledikleri sonucu vermemiş. Bunun üzerine farklı karışımları denemiştir... Bütün denemeleri neticesiz kalmış. Hazırlanan ilaçlar sonuç vermeyince Büyücü, Tanrılardan yardım istemiş; günlerce dua etmiş, sunaklar sunmuş, yalvarmış, yakarmış... Ama Tanrılar, kendilerine sırtlarını vermiş olmalıydılar ki, Büyücü'nün yakarılarına yanıt olmamışlardı.

Kral'ın hastalığının üzerinden iki ayı aşkın bir zaman geçmiş ve hala bir çare bulamamışlardı. Sonunda, tıbbi çare arayışlarından vazgeçip

başka çareler üzerinde yoğunlaşmaya başlamışlardı. Bunun için yoğun bir tefekkür sürecine girip sürekli bilgi alışverişinde bulunmuşlar. O an kendileri için önemli olan, 5. Şekrui'nin saltanatını korumak ve Seub'u olası bir iç karışıklıktan kurtarmaktı. Hangi yol bu amaca hizmet edecekse o yolu takip edeceklerdi. Her ne yapacaklarsa da bir an önce yapmalıydılar. Çünkü bu iş daha da uzatılacak olursa koku vermeye başlayacaktı.

Kral ve Büyücü'nün görüş alışverişlerinde bulundukları bir anda Büyücü:

“Bence sakal eksenli köklü bir zihniyet ve kültür devrimi yapılmadan bir badireden kurtulamayız.” der.

“Ne dediğin kulağın işitiyor mu? Asırlardır devam ede gelen bir kültürü nasıl değiştireceğiz? Her şeyden önce halk karşı çıkmaz mı? Halkı bırakalım; sırf ekonomik çıkarlarını korumak amacıyla da olsa Yağcılar ve Makastarlar karşı çıkmaz mı? Hele fanatik sakalcılar var ki, sakalları için katlanmayacakları işkence yoktur.”

“Kralım, işin zorluğunu ben de görüyorum! Ama bizim, zor ve kolaydan oluşan seçeneklerimiz yok; tüm seçeneklerimiz zorlu seçeneklerdir. Önemli olan, en az zor olan ve uygulama imkânı sunan seçeneği tespit etmektir.”

“Peki, senin belirttiğin çözümü uygulama imkânımız var mı?”

“Kesin bir şey diyemem; ama saltanatınızın karşı karşıya olduğu büyük risk ile kıyaslandığında, denemekte fayda vardır diyorum.”

“Ama asırlık bir kültürü birden değiştiremeyiz ki! Diyelim ki, zor ve baskı ile işin üzerine gittik; ondan sonrasını düşünebiliyor musun Kubu Utzi?”

“Elbette ki bunu baskıyla yapalım demiyorum. Devrimi ikna ile yapacağız. İnancı merdiven yaparak sakal merkezli kültürün kalelerini fethedeceğiz. Bunun için dayanağımız, ne silah ne de asker olacak; dayanağımız Tanrı olacak. Sırtımızı Tanrı'ya verip yeni bir mitoloji yaratacağız. Siz işin bu kısmını bana bırakın”

“Ya halk, yaratacağın mitolojiyi mantıklı bulmaz ve inanmazsa?!”

“İnanç her zaman mantık gerektirmez Kralım! Ama elbette ki, yaratacağımız mitolojiyi bir mantığa da sığdıracağız.”

“Peki, Yağcılar ve Makastarlar da inanacak mı; halkı kıskırtmayacaklar mı?”

“Kralım! Ben bu kesimleri hesaba katmamıştım” diyen Büyücü henüz sözünü tamamlayamadan, Kral araya girer;

“Eğer gerçekten belirttiğin biçimde halkı ikna edebileceksen, Yağcılar ve Makastarları etkisizleştirmeyi de bana bırak!” der kararlı bir sesle.

Büyücü, yapılacak kültür devriminin dinsel gerekçe ve dayanaklarını oluşturmak için Kraldan birkaç günlük süre istemiş; daha sonra tüm detayları hesaba katan, kusursuz denebilecek bir plan taslağı hazırlayarak Kral’a sunmuş. Kral, planı enine boyuna değerlendirdikten sonra beğenisini ifade etmiş; zaten başka bir alternatifleri de yoktu.

Plan, altıncı dolunay kutlamalarında hayata geçirilecekti. Kral, geçen iki dolunay kutlamasına katılmamıştı. Üçüncüsünü de kaçırarak olursa, halkta gelişmekte olan merak ve kuşkuları daha da artırmış olacaktı.

* * *

Ay Tanrı, Seub ülkesinin en kudretli Tanrısıydı. Bunun için her dolunayda tüm Seub’lular tapınağa gider, ateşler yakar ve sabahlara kadar şarkılar eşliğinde türlü ayınlar yaparak sunaklar sunarlardı.

Seub inancına göre her dolunay, Ay Tanrı’nın, Karanlık Canavarına karşı kazandığı bir zaferdi. İnanişaya göre dolunaydan sonra Karanlık Canavarı, tüm gücüyle Ay Tanrı’ya saldırır ve Ay Tanrı’yı yutmaya başlardı. Ay Tanrı, amansız bir mücadele vermesine rağmen her gece Karanlık Canavarın boğazından aşağıya doğru inmeye engel olamıyordu. Tam da Ay Tanrı, Karanlık Canavarının midesine gömülüp öldü derken Ay Tanrı, emsalsiz bir mücadele vererek, Karanlık Canavarının ağzından parça parça kurtarırdı kendisini. Dolunayda ise, Karanlık Canavarının ağzından tümünden kurtulmuş haliyle Karanlık Canavarını kovar ve Seub’luların gecesini gündüz gibi aydınlatırdı. Karanlık Canavarı, bazen de karanlık bulutlar göndererek Ay Tanrı ile Seub’luların ilişkisini keşsetirdi. Ama Ay Tanrı, çok geçmeden karanlık bulutları da kovardı. Buncandır ki çok eski tarihlerden beri her dolunay, Seub’ta bir zafer bayramı gibi kutlamalara sahne olurdu. Bu kutlamalar hiçbir zaman aksatılmazdı.

İnanişaya göre: Ay Tanrı’nın verdiği bu mücadele aynı zamanda Seub’lular içindi. Ay Tanrı’nın Seub halkına karşı gösterdiği iyiliğe

karşılık Seub'lular da ritüeller yaparak, sunaklar sunarak karşılık veriyorlardı. Aksi takdirde Ay Tanrı onları terk eder ve aydınlatmazdı. Seub'lulara göre: Ay tanrı'nın onları terk etmemesinin en önemli sebebi, Ay Tanrı'ya gösterdikleri bağlılık ve sadakatti.

Kral ve Büyücü'nün; planlarını, yaklaşmakta olan altıncı dolunayda hayata geçirmek isteyişleri de, bu kutsal gecede halkın tümüyle esrik olmasının yaratacağı elverişli zemindi.

Dolunaya bir hafta kala Büyücü, herkesin Dolunay gecesinde mutlaka tapınakta olmasını, Kral 5. Şekrui'nin de kutlamalara katılacağını ve çok önemli açıklamalarda bulunacağını halka bildirir. Tüm Seub, dolunaydan bir hafta önce merak atmosferine sokulmuştu; öyle ki herkes dolunayı iple çeker olmuştu.

Son gün gelip çatığında Büyücü, tapınakta son hazırlıklarını da yaparken; aynı saatlerde Kral muhafızları, Seub'ün önde gelen Yağcı, Makastar ve fanatik sakalcılarını sessiz sedasız tutuklamışlardı.

Karanlığın çökmesinden sonra tapınağı çevreleyen geniş alan hınca hınç dolar, Seub'ün devlet hiyerarşisinden sıradan halka kadar... Bir süre sonra ateşler yakılır ve şarkılı danslı törenler başlar. Gece yarısına doğru alandaki topluluk esrikliğin zirvesindeydi artık.

Bu atmosfer içerisinde Büyücü, kendisini daha da kudretli bir ruhani lider görünümüne sokan özel giysileri içerisinde, kalabalığı yara yara alanın ortasındaki yükseltiye doğru yürümeye başlar. Bu anı merakla bekleyen Seub'lular, dalga dalga dalgalanarak kendisine yol açarlar. Bıçakla kesilircesine tüm sesler kesilmiş, meraklı bakışlar Büyücü'ye kilitlenmişti.

Büyücü, yükseltide konumlanarak vakur bir edayla topluluğu süzdükten sonra, dikkatlerin iyice kendisine odaklanmasını bekler. Onca kalabalığa rağmen sessizliği bozan tek şey, yanmakta olan odunların çıkardığı çatırtıydı. Bu atmosferi kâfi gören Büyücü konuşmasına başlar.

Büyücü, etkili hitabet gücüyle topluluğun ruhunu kısa sürede zapt etmiş, topluluğu kendi konuşması ve hareketlerine kilitlemişti. Öyle ki, daireler çizen el kol hareketleri; meydana dakilerin de kafalarına daireler çizdirirken, sıkılan her yumruğuna eşlik eden vurgulu sözcükleri topluluğun yüreğinden, düşüncesinden parçalar söküp yerine başka parçalar yerleştirmişti. Bakışlara hitap eden her davranış, ağzından çıkan sözcüklerin mest edici nağmeler misali kulaklardan geçmesini kolaylaştırmıştı. Büyücü, konuşmasının coşturuculuğuyla esir aldığı kalp ve zihinleri öyle-

sine sürüklemişti ki, kimse geçen saatlerin farkına bile varamamıştı.

Konuşmasına, “Kral 5. Şekrui, üç aydan beridir odasında neden kapalı kaldı!... Biliyor musunuz?” cümlesiyle giriş yapmıştı. Ardından, “Kralın; üç aydan beridir inzivaya çekildiğini, bütün bedeni ihtiyaçlarını alt ederek büyük işkenceler çektiğini, ruhsal dalıncılarla Tanrıların huzuruna çıktığını, bu dalıncı seanslarının bazen haftalarca sürdüğünü” etkileyici üslubuyla bir bir anlatmıştı. Kralın, transtan her uyanışından sonra kendisine, “Bizler büyük günahkârlarız, ey Kubu Utzi!... Bizler büyük günahkârlarız, ey Kubu Utzi!...” diye feryat ederek hüngür hüngür ağladığını, saçını-sakalını öfke ile yolmaya çalıştığını, ayrıntılarıyla anlatmıştı Seub'lulara.

Kralın; transa geçişlerinde kendisini, göz kamaştıran parlak bir ışığın karşısında bulduğunu ve o parlak ışıktan insanın içini ürperten bir sesin, “Ey Şekrui! Suratın gibi gözlerine de mi karabulutlar sarmış ki, gerçekleri göremiyorsun?” diyerek, Kral'a kızgınlığını ifade ettiğini topluluğa anlatmıştı.

Büyücü adeta kükreyerek, “O parlak ışık neymiş biliyor musunuz ey Seub'lular?” diye haykırmış; biraz durakladıktan sonra sesini yumuşatarak, “O parlak ışık, bizleri Karanlık Canavarına karşı koruyan Ay Tanrı'yımsı ey Seub'lular!” demiş, merak ve heyecandan ağzı açık vaziyeteki topluluğa.

“Ay Tanrı, bize çok kızmış Seub'lular, çoook!...” diyerek içli bir serzenişte bulunmuş, ardından “meğer insan kafası, Ay Tanrı'nın sıfatından yaratılmış: Ay, nasıl ki kâinatın üzerinde yükselen bir ışık ise, insan başı da, insan bedeni üzerinde Ay Tanrı'ya benzer vasıflara sahip kılınmış. İnsan başı da yuvarlak olup kör-sağır bedeni sürükleyen; düşünmeyi, bilmeyi, duymayı ve gülmeyi sağlayan aydınlığı-ışığı temsil ediyormuş. Aysız bir kâinat nasıl ki gecelerin Karanlık Canavarı'na teslim edildiği kör ve ölü bir kâinat ise, başsız insan bedeni de kör ve ölü bir bedenmiş. Tüm bunları Ay Tanrı söylemiş ey Seub'lular!...”

Büyücü, biraz durakladıktan ve tüm topluluğu gözleriyle süzüp her şeyin yolunda gittiğine kanaat getirdikten sonra, “Ay Tanrı, Kral'a başka şeyler de söylemiş, hem de çok ciddi şeyler!...” Tüm vücudunu sözleriyle ahenk oluşturacak şekilde hareket ettirerek, “Ay Tanrı; ‘Karanlık Canavarı, her gün beni öldürmeye çalışırken, size ışık vermeme engel olmak için karanlık bulutlarını önüme siper ederken, siz, nasıl olur da

Karanlık Canavarı'nın sembollerini taşırsınız?' diyerek kızgınlığını belirtmiş ey Seub'lular!"

Büyücü'nün son sözleri, toplulukta merak ve şaşkınlık ifade eden bir uğultunun kopmasına sebep olmuştu. Bakışlarda büyüyen soru işaretleri, büyüden gelecek yanıtlara kilitlenmişti.

Büyücü, bakışlardaki soruları iyi okumuş olmanın verdiği rahatlıkla, konuşmasına devam etmişti:

"Saçlarınız kara, sakallarınız kara, bıyıklarınız kara. Yani: Karanlık Canavarın rengine... Burun, dudak ve gözlerimiz dışında –ki, bazılarımız için bu da geçerli değil- başımızın bütünü kara kıllarla örtülmüş. Yüzümüze bakılınca, Karanlık Canavarı tarafından yutulmakta olup da bir bölümü dışarıda kalan Ay Tanrı'nın hali akla gelmiyor mu?... Yani Karanlık Canavarının kara sembollerini, Ay Tanrı'nın temsili olan başımızın dört bir yanına kendi irademizle döküyoruz!..."

Topluluktaki merak, yerini kaygıya bırakmıştı. Özellikle Fanatik Sakalcılar, bir sakallarına bir de Büyücü'ye bakarak gözleriyle, sadede gelmesinin mesajını vermişler. Bu duygu kaosa rağmen gözler Büyücü'de, kulaklar da dökülecek sözcüklerdeydi. Topluluktan çıt çıkmıyordu.

Büyücü; ağır hareketlerle önce başını, ardından da kollarını Dolunay'a doğru havaya kaldırmış, kurt ulumasına benzeyen çığlıklar atarak, dizleri üzerine çökmüş ve yere kapaklanmış; tüm topluluk da, Büyücü'yü takip ederek yerlere kapaklanmış.

Bir süre öylece kalakalmışlar. Büyücü, başını yerden kaldırarak, yukarıya Dolunay'a doğru bakmış ve nedamet taşan sesiyle, "kör-lüğümüzden dolayı başıyla bizi Ay Tanrı!" diye haykırmış. Seub'lular da, Büyücü'nün sözlerini tek ağızdan haykırmışlar.

Ağır hareketlerle ayağa kalkan Büyücü, topluluğa ayağa kalkmaları için işaret verince, herkes ayağa kalkmıştı. Akabinde Büyücü konuşmasına devam etmişti:

"Ey Seub'lular! Ay Tanrı ne demiş biliyor musunuz?... 'Saç ve sakallarınızın; beni yutmaya çalışan Karanlık Canavarı'ndan, Karanlık Canavarı'nın önüne siper ettiği kara bulutlardan ne farkı var ey gafiller!' demiş."

Bu arada kalabalıktan fanatik sakalcı olduğu her halinden belli olan birkaç kişi, kaygı ve paniğe boğulmuş sesleriyle "Yoksa Tanrı sakal

kesmemizi mi istiyor?” deyince Büyücü, “sessiz olun edepsizler!” diyerek, kendilerine kızmış ve konuşmasına devam etmişti:

“Kralımız 5. Şekrui, aylardır işkenceli bir yaşam sürdürüp tebaasının içine neden çıkmadı, kendisini bir odaya neden kapattı sanıyorsunuz! Elbette ki, günahkârlığımızdan dolayı Ay Tanrı yüzünü bizden çevirmesin, bizi Karanlık Canavarı’na teslim etmesin diyel...Kralımız, Ay Tanrı’ya bağlı kalacağımızı göstermek için yüzündeki ve başındaki tüm kılları yoldu! Hem de kendi elleriyle!... Saçlarının, sakallarının ve bıyıklarının yerinde şu an beyaz bir deri parlamaktadır. Kralımızın başı ve yüzü, Ay Tanrı’ya yaraşır şekilde parlamaktadır artık.”

Büyücü’nün son sözleri karşısında, topluluktan belli belirsiz bir “hıı!” sedası çıkarken, fanatik sakalcılar, gözlerini uzun sakallarından ayırmaksızın korkunç sonun acısını o andan itibaren yaşamaya başlamışlardı bile!... Fanatik Sakalcılar başta olmak üzere çoğu Sebu’lu, o andan itibaren türlü kurtuluş kurgusu ve senaryoları üzerinde kafa yormaya başlamışlarsa da, genelde Tanrı buyruğuna karşı gelinemeyeceğinin idrakindeydiler. Hem, kudretli Kral 5. Şekrui bile Seub’un menfaati için kendi elleriyle saç ve sakalını yolmuşsa, tebaadan insanların saç ve sakalını kesmesi fazla bir şey değildi.

Bıraktığı etkiden memnun kalan Büyücü, az sonra Kral’ın da aralarına teşrif edeceğini müjdelemiş. Topluluk; Kral’ın geleceğini duyunca, Büyücü’nün saatlerdir söylediği şeyleri bir kenara bırakarak, Kral’ın yeni görüntüsünü görebilmenin heyecanını yaşamaya başlamıştı. Hayallerinde bile tasavvur edemedikleri sakalsız bir Kral’ı ilk kez göreceklerdi. Bundan dolayı tüm gözler, sarayın tapınağa açılan yolunu gözlemeye başlamıştı...

Az bir süre sonra Kraliyet muhafızları tapınak alanına gelip konumlanınca, Kral’ın da gelmekte olduğu anlaşılmıştı. Görkemli giysileri içerisinde, süzülürcesine tapınak meydanına doğru yol alan Kral’ın görüş menziline girmesiyle birlikte nefesler adeta tutulmuştu.

Bu arada Büyücü, “Ey Seub’lalar! İşte aylardır Seub için acı çeken, ‘Tanrılar Seub’a sırt çevirmesinler’ diye büyük fedakârlıklarda bulunan kudretli Kral’ımız geliyor!” diye bağırdıktan sonra, Kral için secdeye kapanmış. Tüm Seub’lalar, Büyücü’yü takip ederek secdeye kapanmışlar; ta ki Kral, meydandaki yükseltiye çıkıp Davud’i sesiyle, “Kalkın ey Seub’lalar!...” diyene kadar.

Kral’ın buyruğundan sonra herkes ayağa kalkmış. Tüm gözler, yük-

seltide bulunan Kral'ın bedeni üzerinde parlayan nesneye kilitlenmişti. Büyücü, bir süre önce kendilerine her şeyi anlatmış olmasına ve kendileri de, Kral'ın durumunu kendi hayal dünyalarında az çok canlandırmış olmalarına rağmen, Kral'ın bu görüntüsü, onları büyük bir şaşkınlık içinde bırakmıştı. Kral'ın; görmeye alışık oldukları saç, sakal ve bıyıklarının yerinde gerçekten de beyaz bir deri parlıyordu. Kral ne kadar da komik ve çirkin olmuştu!... O bal kabağını andıran nesne, Kralın kafası mıydı şimdi?... İçinde bulundukları atmosfer ve kaygıdan olmazsa, kahkahayı bastırarak olanlar çokmuş; ama o anki atmosfer böyle bir davranışı kaldıramazdı. Çünkü en küçük bir saygısızlık, sadece Krala karşı değil, Tanrıya karşı yapılan bir saygısızlık olacaktı. Ayrıca, dolunay ışığının altında Kral'ın kafası da, bir ışık kaynağıymışçasına parlıyordu ve bu durum, Büyücü'nün anlattıklarının doğruluğuna işaret ediyordu. Seub'lular, bir yandan ay ışığı altında parlayan Kralın kafasından bakışlarını alamazlarken, diğer yandan da dolunaya bakıp kıyaslama ve akıl yürütmelerde bulunmuşlar. Hayret!... Kralın kafası ne kadar da benziyordu dolunaya!...

Kral'ın konuşma yapmaya hazırlandığını gören Seub'lular, kıyas ve akıl yürütmelerini bir kenara bırakıp Kralın dudakları arasından dökülecek sözlerin bir tanesini bile kaçırmamak için iyice kulak kabartmışlar. Kral, ağır hareketlerle topluluğu bir süre süzdükten sonra, "Kubu Utzi, olanları size anlatmıştır. Ben de sizlere olacakları, olması gerekenleri anlatacağım: Ay Tanrı; hepimizden saç, sakal ve bıyıklarımızı kesmemizi buyurdu. Aksi takdirde bizi tümüyle Karanlık Canavarı'na terk edecek. Ben, işe kendimden başladım, saç ve sakallarımı ellerimle yoldum. Ama sizler usturayla da kesebilirsiniz. Yalnızca kadınlar saçlarını kesmeyeceklerdir. Çünkü kadınların Ay Tanrı'nın sıfatlarını alması, Ay Tanrı'ya karşı yapılabilecek en büyük günahkârlık olacaktır. Bu onur sadece erkeklere verilmiştir. Önümüzde iki yol var: İlki Ay Tanrı'nın yolu, ikincisi ise Karanlık Canavarı'nın yolu... Soruyorum size ey Seub'lular! Hangi yolu tercih ediyorsunuz?!..."

Topluluk, hüznün de okunabildiği bir sesle, "Ay Tanrı'nın yolu!..." diye bağırarak, Kral'ın beklediği yanıtı vermiş. Daha o esnada bazı Seub'lular, saç ve sakallarını yolmaya başlamışlardı bile. Yaşlı bir Fanatik Sakalçı, tüm cesaretini toplayarak, "Kudretli Kral'ım! Saç ve sakalı aklaşmış olanlar da mı kesecek?! Beyaz renk, Karanlık Canavarı'nın rengi değil de onun için

sordum” deyince Kral, “ herkes kesecek!” yanıtını vermiş. Yaşlı fanatik, bu cevabın kendisinde yarattığı duyguyu, koca bir gözyaşı damlasını, aklaştırmış uzun sakallarının üzerine akıtarak göstermişti.

Törenler bittikten sonra Seub'lular evlerine dönmüşler. Günün ağarmasına daha çok zaman olmasına rağmen o gece Seub'lu erkekler yata-mamışlar. Bazıları da, henüz uyanık olan ya da sonradan uyanmış olan karılarıyla sakal konusunu tartışarak sabahlamışlar.

O aralar başka şeylerle iştilig edenler de varmış; Fanatik Sakalcı oldukları her hallerinden belli olan bazı Seub'lular, pillerini pırtılarını toplayarak gizliden şehirden kaçmışlar. Bunlardan bir kısmı, komşu Tusya ülkesine doğru yol alırken, diğer kısmı ise, Seub'un denetimden uzak dağlık alanlarına doğru yol almışlar.

Gün ağardıktan sonra kesim hazırlıklarına başlanmış. Törenler eşliğinde şehirdeki tüm Seub'lular traş edilmiş. Hüzünlü bakışlarla kesilen sakallarını seyretmişler. Kaçma fırsatı bulamayan ya da gidecek yer bulamayan Fanatik Sakalcılar ise kesilen sakallarına ağıtlar yakmış, yemeden içmeden kesilmişler. Kesilen sakallarını özenle kaldırarak en değerli varlıkları gibi korumuşlar.

* * *

Yeni inanç sistemi, beraberinde yeni bir sosyal ve siyasal sistemin gerekliliğini de getirmişti. Bu amaçla bir heyet oluşturulmuş. Bu heyet haftalarca çalışmış. Sonuçta siyasetten spora, hukuktan sanata ve toplumsal ilişkilere kadar yaşamın tüm alanlarına yeni çerçeveler oluşturulmuş. Çizilen yeni çerçeve, Kral'ın da onayını aldıktan sonra yasalaştırılmıştı.

Yeni yasaya göre, Saç, sakal bırakmak, devlete ve Ay Tanrı'ya isyan etmekle eşdeğer görülüp en ağır cezayı öngörmekteydi. Saçlı, sakallı bütün erkek heykel ve büstleri, kabartma ve resimleri imha edilecekti. Seub'ta yılda bir yapılan sakal festivaline son verilip yerine, “Parlayan Kafa Festivali” düzenlenecek ve bu festivalde, “En Parlayan Kafa” ve “Usturayla Hızlı Tıraş Etme” yarışmaları yapılacaktı. Şiir ve öykülerde saçlı, sakallı kahramanların yer aldığı bütün eserler imha edilecek ve yeni yazılacak olanlarda, “Parlayan Kafa”cı öğeler ön plana çıkarılacaktı.

Sanat eserlerindeki kahramanlar ve iyiler parlayan kafalılardan, kötüler ise saçlı, sakallılardan oluşturulacaktı...

Yeni yasa yürürlüğe girdikten sonra, keskin gözlü insanlardan seçilmiş ve özel olarak eğitilmiş “Kıl Gözleme ve Denetleme” birlikleri kurulmuş. Bu birlikler, çarşı mahalle demeden devriyeler halinde dolaşp Seub'luların tıraşlarını kontrol etmekle görevliyidiler. Bunlar, görevlerinde o kadar ustalaşmışlardı ki, suratına baktıkları kişinin tıraşının üzerinde kaç gün, hatta kaç saat geçtiğini bile anlayabiliyorlarmış. Bunun için Seub'lular, tıraşlarını hiç aksatmadan yapmışlar. Yeni yasaya içten içe tepkili olan ve Seub'ta kalmış Fanatik Sakalçı, Sakal yağı Üreticisi ve Makastarlar bile, tıraşlarını düzenli olarak yapmak zorunda kalmışlar; her ne kadar içlerine sindirmemiş olsalar da!...

Öyle bir sistem oturtulmuştu ki tıraş olmayanlar, komşuları tarafından ihbar edilir olmuştu. Göç etmemiş olup da Seub'da kalan sınırlı sayıdaki muhalif de etkisizleştirilmişti.

Yeni sistem, üretim ve hizmet sektöründe de değişiklik getirmişti. Sakal Yağı Üreticiliği ve Makastarlık gibi sektörler ortadan kalkarken üretimde Tıraş Köpüğü Üreticiliği, hizmet alanında ise Usturacılık, yeni ekonomi sektörleri olarak ortaya çıkmış. Her iki sektör de, kısa sürede o kadar güçlenmişler ki, Seub'da en fazla vergi veren sektörlerin başında yer almışlar.

“Parlayan Kafa”cılık, birkaç yıl içinde ideolojik muhteva kazanarak her anlamıyla kurumsallaşmıştı. Sistemin dini ve hukuki dayanakları dışında kültürel ve psikoloji dayanakları da oluşturulmuş, sistem her anlamıyla yaşamsallaştırılmıştı. Öyle ki, kesilen saç, sakal kılları, sağa-sola atılmayıp itinayla kaldırılır ve şehrin dışındaki “haram bölge”ye atılırdı. Saç, sakal kıl, en iğrenç ve tiksinc şeyler arasında sayılır olmuştu. Bir çanağa ya da diğer bir kullanım eşyasına kıl düştüğünde o eşya, ya atılır ya da defalarca kaynar suda yıkandıktan sonra kullanılır olmuştu.

Birinden intikam almanın en etkili yolu, evine gizliden kıl atmak olmuş! “Yüzün başın kılınsın!” demek, en etkili beddua olmuş. Cennet denilen yerde, suratlar ve başlar usturaya hiç ihtiyaç duymayacaktı; Çünkü cennette kalacak olanların yüz ve başlarında tek bir kıl bile çıkmayacaktı. Bunun için köse olmak, aziz olmakla eşdeğer görülmeye başlamıştı Seub ülkesinde.

Bütün ömrünü, sistemini oturtmaya çalışmakla geçiren Kral 5. Şekru

günün birinde ölmüş, ama kurduğu sistem daha da katılaşarak, yaşamaya devam etmiş, sonraki süreçlerde sistemde reform yapmak isteyen Krallar bile ya makamlarından ya da kellerinden olmuşlar!..

İŞARET

Köyün orta yerinde iki insan boyunda taştan bir kurukafa dikiliydi bütün heybetiyle; etrafına ürküntü salıyordu!...

Ev ve barınaklar, başta insan iskeletleri olmak üzere ölümü simgeleyen figürlerle bezeliydi...

Kadın ve erkeklerin bedenlerini süsleyen takı ve aksesuarlar ölümü sembolize ediyordu!

Danslar, şîrler ve şarkılar ölüme dairdi!...

İbadetler, kurbanlar, sunular... Her bir şey ölüme dairdi ve ölümlere adanmıştı. Ölümlerin başı üzerine yapılan yeminler, en fetvasızıydı yeminlerinin.

Ölüm o kadar yer kaplamıştı ki, yaşama barınacak yer kalmamıştı. Ölümler o kadar düşünüp konuşuyorlardı ki, yaşayanlara sadece uygulama kalmıştı. Ölüm yegâne hâkimi olmuştu yaşamın; Ölümler yegâne hâkimi olmuştu yaşayanların!

Doğruyu yanlış, iyiyi kötüyü, güzeli çirkini onlara öğreten ölümlerdi. Çift sürmeyi, ekin ekmeyi, hayvan evcilleştirmeyi, avlanmayı, ateş yakmayı ve kerpiç yapmayı ölümler öğretmişti onlara... Ölümler, bilgi ve ışıktı onlar için. Aksi takdirde ufuksuz kalacaklardı bilgisizlik deryasında; ışıksız kalacaklardı zifiri karanlıkta!...

Ölümler, yaşamın ebedi reçetesini vermişti onlara. Söylenebilecek, yapılabilecek her şeyi belirtmişlerdi, sonradan yapılabilecek ilavelere ihtiyaç bırakmaksızın.

Fakat son aylarda bir sorunla cebelleşiyorlardı. Bir türlü içinden çıkamıyorlardı sorunun. Kerpiçler!... Birileri, başka memleketlerde kerpiçlerin yıllarca dayandığını köye yaymış ve köylülerin zihninde çelişkiler yaratmıştı. Çünkü kendilerinin yaptıkları kerpiçler, yağmura karşı, ateşe tutulmuş mum misali eriyiveriyordu. Kerpiçler çamur olup vıcık vıcık akıyordu yağmur yağdığında. Bu yüzden ev ve barınakları bir yıldan fazla dayanamıyordu. Hal böyle olunca, tüm yaz mevsimini kerpiç yapmakla geçirmeleri kaderlerinin kaçınılmazı olmuştu.

Aslında bu hallerinden hiç de şikâyetçi değildiler. Ama başka memleketlerde uzun erimli kerpiçlerin yapıldığına dair söylentilerin çıkması, sorunun farkındalığına itmişti onları.

Ölümler, toprağı su ile yoğurup kerpiç haline getirdikten sonra güneşte

kurutmuşlardı. Öyle yapılmasını da söylemişlerdi. Köylüler de, kendilerini bildi bileli bu yöntemle kerpiç yapıyorlardı. Bu yöntemin dışına ancak bir şartla çıkabilirlerdi: Ölüler, uykularına gelip izin verdikleri takdirde...

* * *

Birkaç aydan beridir hiç aksatmadıkları sabah toplantısı için tüm köylüler tapınakta toplanmıştı. Herkesin gelmiş olduğuna kanaat getirdikten sonra Şaman, heyecanını bastırmaya çalışarak, aceleyle;

“Bir işaret belirdi mi kimseye?” derken, bakışlarını hızlı bir şekilde köylülerin üzerinde dolaştırarak sorusuna yanıt aradı.

Kimseden olumlu bir yanıt alamayınca, moralinin bozulduğu sezilen Şaman toparlanarak;

“Belki işaret belirmiş de siz farkına varamamışsınız; işaretler dolaylı olarak da verilebilir. Bunun için kim uykusunda neyi görmüşse onu anlatsın! Herhangi bir işaretin verilirip verilmediğini o zaman anlarız. Uykusunda bir şey gören var mı?”

İki el kalkmıştı.

“Yalnızca ikiniz mi?” Yüzünü diğer köylülere çevirip, “yazıklar olsun size! Demek ki ölmüş atalarınıza karşı saygınız kalmamış; demek ki imanınızda koca koca delikler var; demek ki kalbiniz, düşünceniz başka yerlerde sürüyor!... Bunu da benden beklemeyin! Ben ruhlarla iç içe yaşıyorum ama ölmüşlerin ruhları daha ziyade kendi yakınlarının uykusuna girer... Sen söyle bakalım! Ne gördün?” dedi, ağzında yalnızca bir dişi görülebilen, avurtları çökmüş, yay gibi eğik duran zayıf ve çelimsiz köylüye.

Tüm “S” harfleri “F” olarak ağzından çıkan yaşlı köylü, rüyasını anlatırken, anlaşılamadığından dolayı kelimeleri üçer dörder defa tekrarlamak zorunda kalmıştı. Sırtındaki ağır yükü yokuş yukarı çıkmakta olan yaşlı bir katır misali, nefes nefese kalmıştı rüyasını anlatırken.

Rüyasında kendisini bir şölende görmüştü. Genç ve güçlüydü. Dişleri de sapasağlamdı. Geyik budundan kopardığı parçaları ve aldığı tadı heyecanla anlatmıştı. Aslında birçok şey daha görmüştü, ama çoğunu unutmuştu.

Şaman, aradı taradı bağlantılar kurmaya çalıştı; ama aradığı işareti bulamadı!...

“Sen anlat!” dedi, berideki gence.

“Ben anlatmasam!...”

“Anlat!”

“Utaniyorum!...”

“Neden utaniyorsun? Biz burada en önemli sorununuzu çözmeye çalışıyoruz; sen kendi kaygına düşmüşsün! Ya aradığımız işaret senin uykunda verilmişse?!...”

Yüzü alabildiğine kızarmış olan genç, başını eğerek, “kadınları gördüm!...” dedi.

“Ölmüş kadınları mı?”

“Hayır, yaşayanları...” Genç, içine büzülmüş, nasıl bir tepki geleceğinin kaygısı içerisindeydi.

Şaman, kızgınlığını gizleme gereği duymadan; “Zaten aklınız ya midenizde ya da bacaklarınız arasında! Aklınızda bunlar olduğu sürece ölümler uykunuza nasıl gelsinler?! Defalarca söyledim size; ‘Yatmadan önce tüm düşünceleri kafanızdan silin; sadece ölümleri ve kerpiçleri düşünün’ diye. Ama siz!... Bakınız zamanımız daralıyor!...”

Gezmiş, görmüş bir köylü; “Aylardır bekliyoruz, ama ölümler kerpiç sorunumuza ilişkin bir işaret vermediler. Ben diyorum ki, çamuru samanla yoğuralım. Bir de fırında pişirirsek daha sert ve dayanıklı olur.” dedi.

“Ne söylediğinin farkında mısınız? Sen, açıkça ‘yolumuzdan sapalım’ diyorsun!”

“Düşündüm ki, eskiden saman ve fırın yoktu diye belki ölmüş atalarımız bu yöntemi denememişler diye!...”

“Hala konuşuyor! Ölümlerin iznini almadan yöntemi değiştiremeyeceğimizi bilmiyor musun?!”

“Ama başka memleketlerde!...” Daha sözünü bitirmeden, kendini tutamayan yaşlı bir köylü hiddetle çıktı.

“Zaten bütün sorun başka memleketlerden kaynaklanıyor! Belki de düşmanlarımız, bilinçli olarak köyde karışıklık yaratmak istediler. Kerpiçlerimizi her yıl yapıyorduk ve bundan kimsenin şikâyeti yoktu. Sonra başka memleketlerde kerpiçlerin yıllarca dayandığı söylentisi çıktı. Bu söylentilerden dolayı ölmüş atalarımıza sırt mı çevirelim yani? Bu söy-

lentinin yalan olmadığı ne malum?”

Birkaç ses, yaşlı köylüyü destekleyen ima ve söylemlerde bulundu. Sözü alan Şaman, köylüleri motive etme telaşındaydı.

“Artık sadece yatmadan önce değil, gün boyunca herkes, ölümler ve kerpiçler üzerine yoğunlaşsın; başka da hiçbir şey düşünmesin! Anladınız mı? Sabah erkenden tapınağa gelirsiniz her zamanki gibi. Biraz daha gecikirsek kerpiçleri yetiştiremeyiz ve önümüzdeki kış barınaksız geçireceğiz, Ona göre!...”

Az sonra köylüler tapınaktan çıkıp evlerinin yolunu tuttular. Ölümler ve kerpiçler üzerine yoğunlaşmaya başlamışlardı bile...

* * *

Altı adam ömrü kadar bir zaman önce...

Uyumuyordu köylüler. Uyuyamıyorlardı!... Uyumaktan korkuyorlardı. Ağırlaşan göz kapaklarına karşı dirençleri kifayet etmez raddeye ulaşınca da, sihirli, büyü nesnelerden oluşturdukları dairenin içine girerek, bin bir korku ve kaygıyla yatıyorlardı.

Yitirdiklerinin ruhları onları rahat bırakmıyordu. Cenazesini çıkardıkları yakınlarının ruhları, akşam olunca uykularına geliyordu. Bağışlarla uyanıyorlardı uykularından. Çünkü bu uğursuzluğa işarettti. Ölünün ruhu, kimin uykusunda görünse onun yaşamını cehenneme çeviriyordu. O kişinin tüm yaşamı, başına gelecek uğursuzluğun ve felaketlerin tedirgin bekleyişi içerisinde geçiyordu.

Şaman da, çare bulamamıştı bu soruna; engel olamıyordu ölmüşlerin ruhlarına. Bütün beceri ve hünerine rağmen engel olamamıştı ölümlerin gece ziyaretlerine.

En son, Şaman'ın öncülüğünde ölümlere karşı toplu önlemlerin alınmasında karar kıldılar.

Mezarları alabildiğine derine kazıyıp üzerini bol toprak ve taşla örtüler ki, ruhlar mezardan çıkmayı başaramasın. Birkaç gün içerisinde ruhların bu engeli kolaylıkla aştığını kaygıyla izlediler.

Köyün etrafına, evlerin kapı ve pencerelerine ruh kovucu semboller yerleştirdiler, ruhlar korkup yavaşmasın diye. Birkaç gün içinde ruhların hiç de korkmadığı anlaşılmıştı.

Son olarak kurnazca bir yöntemle başvurarak, amaçlarına ulaşmak istediler. Ruhların kafalarını karıştıracaklardı... Cenazeleri, evlerin kapısında değil de, deldikleri duvardan dışarıya çıkarmaya başladılar. Tüm evlerin kapılarının yerini de değiştirdiler. Çünkü cenaze nereden çıkarılırsa, cenazenin ruhu da oradan içeri giriyordu. Duvardan açtıkları delikten cenazeyi çıkardıktan sonra duvarı tekrardan örünce, ruh gece geldiğinde duvardaki deliği arayacak, deliği bulamayınca da kafası karışacak, yanlış yere geldiğini zannederek evden uzaklaşacaktı.

Ama ruhlar bu hileye de kanmamışlardı. Ruhlar hem akıllı ve zeki hem de güçlüydüler.

Ölümlere karşı boşa çıkan her bir hamleleri, ölümlerin kudretine kudret katmıştı. Son hamleleri de boşa çıkınca, tüm dirençleri kırılmış, karamsarlığa teslim olmuşlardı.

Ölümlere boyun eğme, onlarla barış yaparak uzlaşma, yegâne yol kalmıştı.

Ölümlere övgüler dizdiler... Sunular sundular... Kurbanlar adadılar...

Ölmeden önce söylediklerini ve öldükten sonra ruhları vasıtasıyla söyleyeceklerini kendilerine meşale yapacaklarına dair ant içtiler...

Korkunun tohumları, zamanla sevgi ve sadakat olarak meyve vermeye başladı. Ölünün uykuda görülen ruhu, korkunun değil, sevgini gerekçesi olmaya başladı.

Yaşamın semalarında ölümün bayrağı dalgalamaya başlamıştı...

UMUT

Kâhin ve yardımcısı, yaşanan zelzelenin verdiği hasarı öğrenmek için tapınağı dolaşıyorlardı. Toplu ayinlerin yapıldığı ana salona bakmışlardı ilkin. Sütunlardan biri hasar görmüştü; bir iki de çatlak vardı duvarlarda... Tapınağın diğer bölümlerine geçtiler. Sunu eşyalarının yığıldığı depolar, kiler, yemekhane... Tüm tapınağı dolaştılar. Küçük bazı hasarlar dışında tapınak dimdik ayakta idi. Az bir çabayla hasar onarılabilecek türdendi. Şehirdeki birçok yapı yerle bir olmasına rağmen, asırlara göğüs germiş tapınağın küçük bazı hasarlarla zelzeleyi atlattmış olması, Tanrı'nın lütfü değildi de neydi?

Bir, kutsal oda kalmıştı bakmadıkları. Kâhinler Kâhininin odası... Orası daima kilit altında tutulur, muhafaza edilirdi. Kâhin ve yardımcısı haricinde insanların Kutsal Oda'ya girmesi yasaktı. Kâhinler Kâhini o odada yaşamış, son nefesini o odada vermişti. Kendisine ait eşyalar o odada bulunmakta ve büyük bir itina ile korunmaktaydı.

Kapısını açıp kutsal odaya girdiler. Odada bulunan eşyalar sağa sola savrulmuştu. Özenle eşyaları toplayıp yerlerine yerleştirdiler. Akabinde duvarlarını, çatısını incelemeye başladılar odanın. İç duvarlara nazaran daha kalın olan dış duvarda bir çatlaklık vardı. Yardımcının bakışları o çatlaklıkta asılı kalmıştı. Bir boşluk görünüyordu çatlaklıkta. İyice yaklaşıp yakından baktığında, duvardaki boşluğun bir zula olabileceğine kanaat getirdi. Heyecanlanmıştı!...

“Efendim! Garip bir şey var burada?!” dedi Kâhin’e. Heyecanı sesine de yansımıştı. Meraklanan Kâhin, çatlağın olduğu duvara yaklaştı. Eğilerek, bir kolun girebileceği genişlikte olan çatlaklıktan içeri baktı. Evet, bir zulaya benziyordu.

Alabildiğine heyecanlanmışlardı. Kâhinler Kâhininin kutsal odasında bulunabilecek bir zulanın önemli gizler barındırabileceği tartışmasızdı. O esnada yardımcısının bakışları Kâhin’e kenetlendi. Beklediği yanıt almıştı. Zaman geçirmeksizin çatlaklığı genişletmeye başladı. Merak ve heyecandan nefes nefeseydiler!...

Kâhin yardımcısı, zulayı tüm den gösterebilecek bir biçimde çatlağı genişletmişti. İçinde bir kitap vardı zulanın. Bakışları kitapta sabitlenmişti. Nefeslerini tutmuş, “Çıt” çıkarmıyorlardı. Kâhin ağır hareketlerle eğildi. Elini uzatıp saygıyla aldı kitabı; yeniden doğruldu.

İki çift göz, kitaba odaklanmıştı. Hayvan derisi üzerine yazılmış kitap oldukça eski görünüyordu. Üzerindeki tozu iyice sildikten sonra Kâhin, itinayla sayfalarını çevirmeye başladı kitabın. Nefes alış verişleri hızlı ve gürültülü çıkmaya başlamıştı... Fakat çevrilen sayfalar meraklarını gidermemişti. Bu çıldırtıcı heyecan devam edecekti. Zira bir şey anlayamamışlardı. Kitap eski yazıyla yazılmıştı.

“Eski Yazı Uzmanı’na göstermemiz, yazıyı çözmemiz gerekiyor!” dedi Kâhin. “Fakat kitap bir sır olarak kalmalı” diyerek tembihledi yardımcısını!

Kitabı, çıkardıkları yerine özenle yerleştirdikten sonra odadan çıkarak kapısını kilitlediler.

Kâhin, şehrin en deneyimli eski yazı uzmanına haber salmış, acilen tapınağa gelmesini istemişti. Merakı tonlarca yük ağırlığındaydı Kâhin’in. Bir an önce hafiflemek istiyordu.

Bir süre sonra Kâhin yardımcısı, yanındaki eski yazı uzmanıyla birlikte beliriverdi. Eski yazı uzmanı, Kâhin’in karşısında saygıyla eğildikten sonra, “beni emretmiştiniz!” dedi. Vakit geçirmeden Kâhin’in bir üst katta bulunan odasına çıktılar. Kâhin yardımcısı, kitabı getirmek üzere Kutsal Oda’ya yönelmişti.

Az sonra, elindeki kitapla kapıda beliriveren Kâhin yardımcısı, kitabı Kâhine uzattı. Kâhin, kitabı işaret ederek, “Eski yazıyla yazılmış. Düşündük ki, bu konuda bize yardımcı olursun. Kitabı tercüme ederek sevapların en büyüğünü kazanacaksın. Tanrı’nın yüksek inayetini üzerinde hissedeceksin! Yalnız bu kitaptan hiç kimseye bahsetmeyeceksin; bir sır olarak kalmalı” dedi ve elindeki kitabı itinayla eski yazı uzmanına uzattı.

İlk bakışında uzman, “çok eski bir kitaba benziyor” dedi. Sayfaları incelemeye koyuldu. “Hiyeroglif... Asırlar önce bu yazıyla yazılırdı. Hiyeroglif üzerinde çalışmışlığım var. Sanırım çözmeye sıkıntı çekmeyeceğim. Müsaadenizle kitabı götüreceğim; kısa sürede çözüp tercümesiyle birlikte size göndereceğim. Sayfa adedi az; zaman almaz...”

“Burada tercüme etmeniz daha uygun olur” dedi Kâhin.

“O da olabilir. Fakat bazı semboller için kimi kaynaklara ihtiyacım olacak.”

“Yardımcımla birlikte gidip ihtiyaç duyduğumuz kaynakları getirebilirsiniz.”

Eski yazı uzmanı, çaresiz kabul etti Kâhin’in teklifini.

Bir süre sonra kucaklarındaki kalın kitaplarla beliriverdiler kâhin yardımcısı ve eski yazı uzmanı.

Eski yazı uzmanı, Kâhin'in çalışma masasının başına geçti, zaman geçirmeksizin çalışmaya başladı.

"Sayfa başlarında tarihler var; sanırım bir günlük" dedi eski yazı uzmanı, araştırmasının henüz başındayken. Az sonra heyecanla irkildi. Heyecanı, Kâhin ve yardımcısına da bulaştı. "Bunu nerede buldunuz efendim?! Kâhinler Kâhini yazmış bu kitabı! Kâhinler Kâhin'i günlük tutmuş!..."

"Günlük mü?!" Gayri ihtiyari çıkmıştı bu söz Kâhin'in ağzından. Yardımcısıyla göz göze geldiler. Daldı kâhin, "Demek efsanevi günlük bu hal.. Efsane hakikatleşiyor öyleyse!.." diye mırıldandı, heyecanını gizleyemeden.

Eski yazı uzmanı, tüm duyurgalarıyla kitaba odaklanmıştı. Kitapta sembol ve resimlerle ifade edileni tercüme ederek önündeki kâğıtlara yazıyordu. Büyük bir aşkla çalışıyordu. Pupa yelken yol alıyordu sayfalarda. Merak ve heyecandı yelkenlerini şişiren; Kâhin'in buyruğunu unutmuştu bile. Çıkaramadığı bazı sembolleri yardımcı kaynaklar vasıtasıyla öğreniyor ve çözüyordu yazıyı. Büyük bir zihin ve duygu fırtınası yaşadığı her halinden belliydi uzmanın. Yanındakilerin varlığını unutmuş gibiydi. Coşkun, fırtınalı ruh hali, Kâhin ve yardımcısını daha bir heyecanlandırıyordu.

Bir hafta gibi kısa bir sürede, çevirinin sonuna gelinmişti. Bu zaman zarfında uzman, aralıksız çalışmıştı.

Son sayfayı çözmeye çalışırken allak bullaktı uzman. Sıtmaya tutulmuşçasına titriyor, zaman zaman da söyleniyordu. Alnı, aralıksız ter katreleri üretiyordu. Alnını kuruladığı elbisesinin yeni, adamakıllı ıslanmıştı.

Son satırı da bitirdikten sonra uzman, çökmüştü; bozguna uğramış bir savaşçı gibiydi.. Biraz nefeslendi. Hayal kırıklığına boğulan bakışlarını Kâhin'e yöneltti. Hayra işaret değildi bu bakışlar. Merakına kuşku ve kaygı da ilave olunan Kâhin sabırsızdı!.. Kitabın çevirisini okumasını istedi uzmandan, vakit geçirmeksizin...

Eski yazı uzmanı, heyecandan arınmış kuru bir sesle okumaya başladı çeviriyi:

"Hanzabal bu gün de mutsuz!

Dün gibi,

Öbür gün gibi,
Öbür ay gibi,
Öbür yıl gibi...
Belalar halkımın yakasında,
Huzur halkımın uzağında!
Bu, Hanzabal'ı üzüyor.
Açlık var!
Bu, Hanzabal'ı üzüyor.
Adaletsizlik var!
Bu, Hanzabal'ı üzüyor.
Güç, kötülerin elinde!
Bu, Hanzabal'ı üzüyor.
Halk üzülmemeli;
Hanzabal üzülmemeli.”
(.....)

Hiçbir kelimesini kaçırmadan dinliyordu Kâhin ve yardımcısı. Okunanları kelime kelime emiyorlardı.

Son sayfaya geldikten sonra duraksadı uzman. Okuyacaklarına karşı Kâhin'in verebileceği tepki kaygılandırıyordu onu. Bocaladı... “Okusana!” ihtarını üzerine okumasına devam etti:

“Hanzabal mutlu.
Hanzabal huzurlu.
Çünkü halkı mutluluğa ve huzura eriyor.
Nihayet belalar uzaklaşıyor.
Nihayet halkım doymaya başlıyor.
Nihayet adalet geliyor.
Nihayet güç iyilerin eline geçiyor.
Nihayet yeni bir düzen kuruluyor...
Yeni düzen ilelebet devam etmeli!..
Öyleyse bir de umut katmalı.
Umut olmalı ki, düzen baki kalsın...
‘Ebedi mutluluk da var, ey halkım!
Yeter ki sapmayın!
Ben öldükten sonra yine dirileceğim!
Aranıza geleceğim...
Gemime bindirip ebedi mutluluğun yaşandığı yere götüreceğim sizi,’

diyeceğim halkıma!

Umut ile daim kılacağım düzenimi!”

Kâhin ve yardımcısı donup kalmışlardı. Semboller çözülmüş, kendileri donmuştu.

“Bu durumda Kâhinler Kâhin’i dirilip gelmeyecek mi aramıza?! Gemisine bindirip götürmeyecek mi bizi ebedi mutluluğa?!” dedi yardımcı kâhin, Kâhin’den cevap arayan bakışlarıyla...

Kâhin’in iç dünyası kasırgalıydı. Soru sinirlendirmişti onu.

“Kâhinler Kâhin’i gelecek!..” dedi sinirlice.

Ertesi gün, eski yazı uzmanının tapınak merdivenlerinden düşerek öldüğü, kâhin yardımcısının da uyurken fenalaşıp öldüğü haberi yayılmıştı şehre.

Aynı gün defin işlemlerine başlandı. Cenazelerin üzerine toprak atıldığı esnada Kâhin, “onları cennetine alsın!” diye Tanrıya dua ediyordu.

“Bir gün Kâhinler Kâhin’i dirilecek, gemisiyle ebedi mutluluğa götürecek bizi!” diye haykırdı Kâhin, cenaze törenindeki topluluğa. “Ve işte o zaman, şu anki gibi yasını tuttuğumuz eş, dost ve akrabalarımızla yeniden buluşacağız. O büyük gün gelecektir; umudunuz diri kalsın!..”

PARÇALAYAN TAŞ

Avladıkları Böğüren Boynuzlu'nun etinden güzel bir ziyafet çekmişlerdi. Bazen haftalar boyunca et yüzü göremedikleri oluyordu. Ama o gün şansları yaver gitmiş ve tüm klan'a yetecek bir Böğüren boynuzlu avlamışlardı.

Derisini yüzdükleri Böğüren Boynuzlu'yu parçalara ayırmış, ateşte kızartarak doyusya yemişlerdi. Avlarının koca kemiklerini de, değişik amaçlar için kullanmak üzere bir kenara toplamışlardı. Yaşlı erkeklerden biri, elindeki yassı kemiği taşa sürterek, sivriltmeye başlamıştı bile.

Güneş, ertesi gün buluşmak üzere veda etmek üzereydi. Doğa Ana, rengini değiştiriyordu. Aldığı renk değiştikçe, çıkardığı sesler de değişiyordu Doğa Ana'nın.

Klan'ın yanı başında uzayan ormanlık alandan "havada koşanlar"ın gün boyu eksilmeyen cıvıltısı kesilmiş, hemen aşağıda mağrur bir edayla akmakta olan "gürleyen su"yun sesi daha bir işitilir olmuştu. Sazlıklardan bağırان "vırak" ve "cır" sesliler, ormanın derinliklerindeki "kükreyen ses"liler, "uluyan ses"liler ve "pavkıran ses"liler Doğa Ana'nın karanlık rengine ses olmakta, sazdan barınakların önünde uyuklamakta olan "havlayan ses"lileri tahrik etmekteydiler.

O akşam toplanacaklardı. Ertesi gün, günün ısınmasıyla birlikte erkekler ava gideceğinden dolayı Büyük Ana, akşam toplanılacağını duyurmuştu.

Yemek sonrası rehavetlerini henüz üzerlerinden atamamış olan kadınlı erkekli klan üyeleri, toplanma alanına gitmek üzere hazırlandılar. Akşam serinliğinde, özellikle de çocuklar üşümesin diye örtünmek için, yanlarında fazladan post götürmeyi ihmal etmediler.

Barınakların çevrelediği geniş alan, Klan'ın toplanma ve ayin yapma yeri. Alanın tam ortasında, tüm heybetiyle Klan'ın Totem'i yükseliyordu. Totem'in boyu, iki insan boyu kadar vardı. Klan'ın tüm yaşamsal ve ruhsal değerlerini simgelediğinden Totem, alana kutsal bir hava salmaktaydı. Klan üyeleri, Totem'in huzurundayken davranışlarına son derece dikkat ediyor, saygın olmayan davranışlara girmekten kaçınıyorlardı. Totem'e yakın bir yere yığılan dal parçaları tutuşturulmuştu bile. Kadınlı erkekli Klan üyeleri, bir bir alana süzülerek ateşin etrafında halka oluşturacak biçimde oturmaya başlamışlardı.

Çocuklar, kemirdikleri kemiklerin yanı sıra orta yerde oynayıyorlardı. Üşüyenler, alevlere daha bir yaklaşmışlardı. Birkaç kadın birbirlerine köklerin, yemişlerin bol olduğu bölgeleri elleriyle işaretler yaparak anlatmaya çalışıyorlardı. Bazı erkekler, o günkü avın heyecanlı sohbetine dalmışlardı, alevlerin uyuşturucu sıcaklığı karşısında. Bir kadın, çektiği memesini, kucakındaki bebeğin ağzına tıktırarak ağlamasını kesmeye çalışıyordu. Ateşe iyice sokulmuş bir erkek ise, acı çektiği her halinde belli olan yüz ifadesiyle, topuğuna batmış dikenini çıkarmaya çalışıyordu.

Et yağının buluştuğu el ve ağız bölgeleri, erkeklerin bıyık ve ağız kenarındaki sakal bölgeleri, alevlerin yaydığı ışıqla daha bir parlardı.

Alevlerin boyu yükseldikçe, yanı başlarındaki Totem'in karanlıkta kalan bölgeleri de, menevişlenerek açığa çıkıyordu.

Büyük Ana'nın alanda belirmesiyle birlikte klan üyeleri, aralarındaki konuşmaları keserek kendilerine çekidüzen vermeye başladılar.

Kendisine ayrılan yere oturan Büyük Ana; ateşin etrafında çember oluşturmuş olan Klan üyelerini bakışlarıyla sağı sollu taradı, herkesin geldiğine kanaat getirdikten sonra konuşmayı açtı.

"Klan'ımızın yaşlı erkeklerinin bir isteği var: 'Yaşatan Güç'e, Parçalayan Taş'ın figürünün işlenmesini istiyorlar. Bunu konuşup tartışacağız. Hangi yaşlı erkek konuşmak ister?"

Sarındığı posttan ancak kafası görünebilen bir yaşlı erkek söz aldı.

"Büyük Ana! Yaşatan Güç'te kadın, ağaç, yemiş ve doyuran tene figürleri var. Bu figürlerin yanında bir de Parçalayan Taş figürü işlense, Yaşatan Güç'ün kudreti artar!..."

"Herkes biliyor ki Yaşatan Güç bizim her şeyimizdir. Ondaki her bir figür, bizim için kutsaldır. Ona işleyeceğimiz her bir figür de, Klan'ımızın kutsal bir değeri olacaktır. Siz yaşlı erkekler, Parçalayan Taş'ı bu değerde buluyor musunuz?"

Öksürük ve aksırıklarla söz alan başka bir yaşlı erkek sözü aldı.

"Parçalayan Taş'ın taşıdığı değer az değil ki... Aksine Klan'ımız için büyük bir değerdir Parçalayan Taş. Yaşatan Güç'e işlenmiş diğer değerlerden aşağı kalır yanı yoktur. Onunla avlanıyor, et ihtiyacımızı karşılıyoruz. Kendimizi sivri tırnaklıların, uzun ve keskin dişlilerin saldırılarından koruyoruz. Parçalayan Taş'la ağaç kesiyor ve soğuğa karşı kendimizi koruyoruz. Tüm bu sebepler, Parçalayan Taş'ı değerli kılmaya yetmiyor mu Büyük

Ana?!...”

Bir kadın heyecanla araya girdi.

“Sen, Parçalayan Taş’ın olumlu yanlarından bahsettin hep; ya olumsuz yanlarına ne demeli?!...”

“Olumsuz tarafı nedir ki Parçalayan Taş’ın?!...”

“Parçalayan Taş, şiddet ve kavga demektir. Eğer Yaşatan Güç’e, Parçalayan Taş figürünü işlersek, şiddet ve kavgayı da kutsallaştırmış olmayacak mıyız? Bu, kendi içimizde; diğer Klan’larla Doğa Ana’yla olan barışımızı tehlikeye sokmayacak mı? Gürleyen Su’nun diğer tarafında bulunan Klan’dan ibret almamız lazım. Onlar, Delen Taş’ın figürünü kendi Yaşatan Güç’lerine işledikten sonra huzur buldular mı? Yaşlı erkeklerin bu isteklerinin altında farklı niyetlerin olduğunu düşünüyorum, Büyük Ana!”

“Klan’ımızın iyiliğini düşünmek dışında ne niyetimiz olabilir ki?”

“Klan içinde kadının etkisini azaltıp erkeğin etkisini artırmak istiyorsunuz! Sizler yaşlandıkça, ava gidemiyor ve asalak hale geliyorsunuz! Bu da etkinizi azaltıyor. Oysa kadınlar sizin gibi değiller. Ölene kadar toplayıcılık yaparak, klan’ın ihtiyacını karşılayabiliyorlar. Bu da kadınların, Klan’daki etkisini hep güçlü tutuyor. Siz, Klan’ın kadına dayalı kültürü zayıflatıp yok etmek istiyorsunuz!...”

“Bu doğru değil, Büyük Ana! Bu söylenenlere inanmayın!”

“Seni yaşlı Böğüren boynuzlu!... Bütün zamanınızı kadınları çekıştirerek geçirmiyor musunuz? Klan’ın çocuk yapma biçiminin değıştirilmesi gerektiğini; bir kadının, birden fazla erkekle çiftleşmemesi gerektiğini, sağda solda yayan sen değil misin?!”

“Öyle bir şey dediğimi hatırlamıyorum. Hem zaten bende çiftleşecek güç kaldı mı ki, öyle bir şey söyleme ihtiyacı duymam?”

“Gençleri etkilemek için. Klan çocuklarının anaları belli, ama babaları belli değil. Babaların da belli olması ve doğacak çocukların erkeğe bağımlılaşmasını istiyorsunuz. Böylece çocuklar büyüyünce de babalarının etkisi altında kalacak ve yaşlı erkekler, kadınlara karşı güç kazanmış olacaklar.”

Başka bir yaşlı erkek titrek sesiyle atıldı.

“Klan’ın et ihtiyacını karşılamak için pençe atılmayan, diş geçirilmeyen yerimiz kalmadı!”. Üzerindeki postu sıyrıp yıllar öncesinden kalma bazı yara izlerini göstererek, “Klan’ımızın kaç genç avcısı; sivri tırnaklılar, keskin

ve uzun dişliler tarafından parçalanıp öldürüldü!... Genç avcılar, Klan'ımızı yaşatmak için öldüler! Ölen genç avcılarının ruhlarını rahatlatmak için de olsa silahlarını, Yani; Parçalayan Taş'ın figürünü, yaşatan Güç'e işlemek daha uygun düşmez mi?"

Yaşlı erkeğin konuşması, genç erkekler dâhil tüm erkekler üzerinde etki bırakmıştı. Mimik ve hareketler, yaşlı erkeğe hak verir nitelikteydi.

Bir kadın suçlayıcı bakışlarla titrek sesli yaşlıya baktı.

"Neden anlatıyorsun bunları? Ölmüş erkeklerimize biz üzülmüyormuşuz sanki!..."

Uzun süreden beri konuşmalara sadece seyirci kalan Büyük Ana araya girer.

"Klan'ın genç erkeklerini etkilemeye çalışıyorsunuz! Ölen avcı erkeklerimize biz de en az sizin kadar üzülmüyoruz. Ruhlar rahat olsun diye ayınlar yapıyoruz!..."

"Büyük Ana! Avda ölen genç erkeklerin ruhları işkence görüyor. Ruhları, ta yataklarımıza kadar gelip boğazımıza sarılıyor! Ruhların çektiği işkence bitmeden, bizim çektiğimiz işkence de bitmeyecektir. Eğer Yaşatan Güç'e, Parçalayan Taş'ın figürünü de işlersek, ruhlar rahatlayıp yatıracaklardır. Kendilerine verilen değeri görerek mutlu olacaklardır. Böylece biz de rahatlamış olacağız."

Bu konuşmadan sonra genç erkekler, ardı sıra konuşmaya başlamıştı.

"Parçalayan Taş'ın figürünü, Yaşatan Güç'e işlemenin ne zararı var ki?"

"Kükreyen Sesli'nin, parçaladığı Klan üyesinin ruhu geçen gece bana göründü!..."

"Et yemezsek nasıl yaşarız? Böğüren Boynuzlu'yu yerken, kimse bir şey demiyordu ama..."

"Ben, bu isteğe katılıyorum!..."

"Ben de!..."

"Ben de!..."

"Ölen kardeşlerimiz için!..."

"Evet, evet!..."

Bu gelişme karşısında yaşlı erkeklerin gözleri sevinçle ışıdı. Kurnaz bakışlar birbiriyle temasta bulunmuş, sevinçlerini paylaşmışlardı.

Bir iki erkek dışında tüm erkekler, talebin lehinde düşünce belirtmişlerdi. Genç erkeklerin de, yaşlı erkeklerden yana tavır koyması, kadın-

ları azınlığa düşürmüştü. Bu tavır, başta Büyük Ana olmak üzere tüm kadınları yürekten vurmuştu. Doğurup emzirdikleri, besleyip büyüttükleri yavruları şimdi analarının karşısında, yaşlı erkeklerin cephesinde yer alıyorlardı.

Büyük Ana, birer birer süzdü gençleri. Bakışları, sevgi ve acıma hissi ile doluydu. Nasıl da saf ve duru bakıyorlardı! Nasıl olmuştu da, yaşlı erkeklerin oyunlarına alet olmuşlardı! İçinden genç erkeklere karşı kızgınlık beslemesine rağmen bunu bakışlarına yansıtamıyordu Büyük Ana. Çünkü geleceğini görebiliyordu... Gücünü topladı. Gemleyemediği öfkeli bakışlarıyla yaşlı erkeklere birkaç şamar indirdi. Umutsuz da olsa son bir hamle yapmak istedi:

“Bakıyorum çoğunluk Parçalayan Taş’tan yana. Siz, Parçalayan Taş’ı göremiyorsunuz; sadece keskinleştirilip sopaya bağlanan bir av aleti olarak görüyorsunuz! Oysa Parçalayan Taş, sizin anladığınız şeylerden ibaret değildir. Ben, Parçalayan Taş’a bakınca başka şeyler de görüyorum: Büyük büyük mezarlıklar görüyorum; barışı bozulmuş, kavgalara boğulmuş bir gelecek görüyorum! Kafatasları parçalanmış, kolları bacakları koparılmış çocuklarımı, torunlarımı görüyorum! Baskı altında inleyip tecavüz edilen kızlarımı görüyorum!... Yaşlı erkeklerin hüküm sürdüğü bir gelecek görüyorum Parçalayan Taşta. Parçalayan Taş, Klan’ımız için bir felakettir Yavrularım! Felaketinizi kendi ellerinizle hazırlamayın!...”

Arada birkaç gün geçtikten sonra Parçalayan Taş figürü, Yaşatan Güç’e işlenmişti. Kadın, ağaç, yemiş ve doyuran dane figürlerinin yanında, Parçalayan Taş o kadar ayrıksı duruyordu ki...

VAKANÜVİS'İN ÇİLESİ

Dağınık, telaşlı haliyle çalışma odasından içeriye giren yaşlı Vakanüvis, sitem ve isyan taşan sesiyle haykırmaya başladı.

“Tanrım! Kader, ağlarımı başka çeşit öremezmiydin?! Mevkide gözüm yok; bileğine güçlü bir demirci ya da beline kuvvetli bir hamal yapamaz mıydın beni?! İlla sarayın hizmetinde çalıştıracak idiysen bir çeşnicibaşı ya da ibrikçi başı yapamaz mıydın?! Bula bula vakanüvisliği reva gördün bana! Tüm kudretine antlar olsun ki, mesleklerin en kaçınılanını ve hor görülenini bile mesleğime tercih ederdim!”

Bir yandan söylenirken, diğer yandan odanın bir başından diğer başına hızlı adımlarla gidip geliyordu. Kendisine şaşkın bakışlarla bakan çırağının farkına bile varamamıştı.

Durdu. Çalışma masasına geçti. Masanın yanındaki iskemleye oturup ön cephesine baktıktan sonra, öylece durmuş kendisine bakmakta olan çırağının farkına vardı.

“Burada mıydın çırak... Öyle bön bön bakacağına kovalar dolusu mürekkep hazırla, kağıt balyaları istifle!”

Ustasının perişan hali karşısında merak ve heyecanını gizleyemeyen çırak şaşkındı.

“Kötü bir şey mi oldu üstad?... Kovalar dolusu mürekkep, kağıt balyaları?... pek bir şey anlayamadım?”

Çırağının cevabı karşısında artan siniriyle Vakanüvis;

“Bir de geleceğin Vakanüvis’i olacaksın. Duymadın mı Hükümdar tahttan indirildi!” dedi.

“Duydum... Ama Hükümdar’a bu derecede bağlı olduğunuzu bilmiyordum.”

İyiden iyiye sinirlenen Vakanüvis, çırağının bu cevabı karşısında zıvanadan çıktı.

“Gövdenin üzerinde duran kemikten yığın, bir beyin barındırıyor mu merak ediyorum doğrusu!... Bu perişan halimin, Hükümdar’a olan bağlılıkla ne ilişkisi var!... Ah Tanrım, dertlerim yetmiyormuş gibi, kafatasında beyin yerine bir tas suyun olduğunda artık hiçbir şüphemin kalmadığı bir âdemoğlunu da çırak diye nasip eylemişsin bana!”

Ustasının kızgınlığı karşısında yüzü kızarıp utangaç bir hal alan çırak başını eğdi. Öylece durdu sessiz sedasız.

“Tamam, kendi hüznün girdabına seni de çekmeyeyim. Ama sen de mesleğe o kadar yabancı biri kadar konuşuyorsun ki...”

Sesini yumuşatarak Vakanüvis,

“Mesleğimiz nedir, söyler misin?” diye sordu.

“Vakanüvislik” dedi çırak; önüne eğmiş olduğu başını kaldırmadan. Belliydi ki, ustasının yaklaşımlarına karşı içerlenmişti.

“Bir darbeyle Hükümdar tahttan indirildi ve yerine başka biri tahta oturdu. Bu durumda biz ne yapacağız?”

“Yaşanan vakayı tarihe kaydedeceğiz.”

“Tüm yapacağımız bu mu?”

“Başka ne yapabiliriz ki?”

Biraz da olsa yatışmış gibi görünen Vakanüvis, çırağının sorulu cevabına karşı yine hiddetlendi.

“Başka ne yapabiliriz ki?” demen yok mu!... Tanrım, çırağıma akıl, izan ihsan eyle ve bana da sonsuz sabır ver! Evladım, tarih değişti tarih!... Tarihi sil baştan yeniden yazacağız; en azından tahttan indirilen Hükümdar’ın döneminde yazılanları...”

Şaşkınlığı yüzüne yansıyan çırak;

“Ciltlerce kitabı sil baştan nasıl yazacağız?” diye sordu.

“Bu perişan halim nedendir sanıyorsun!... Sorun yazmakla bitse iyi. Yazarken, hayal gücünün sınırlarını zorlayarak efsaneler yaratmak; olmuşu olmamış gibi, olmamış da olmuş gibi göstermek; lanetlemek, yüceltmek, yazdıklarını inandırıcı kılmak için didinmek ve tüm bunlarla birlikte dinmeyen vicdan gürültüsü ve bunun yaratacağı huzursuzluk! Gerçi artık ruhum alıştı, vicdanım çıt çıkarmıyor lakin, takatten düşmüş bedenim, zayıflamış kol ve parmaklarım, en önemlisi de yorgun ve ışığı azalmış gözlerimle bu işin altından nasıl çıkabileceğimin kaygısını yaşıyorum.”

Vakanüvis, bakışlarını çırağından alarak uzaklara daldı. Bir süre öylece kalakaldı. Derinden bir nefes çekti. Sakin ve yumuşak bir sesle konuşmaya başladı:

“Sanırım kimi şeyleri baştan anlatmam gerekiyor. O zaman beni daha iyi anlarsın... Bundan kırk yıl önceydi. O zamanlar yeni bir Vakanüvis-tim. Bugünkü gibi bir darbe sonucunda taht el değiştirince tasasızdım. Yeni Hükümdar tahta geçtikten birkaç gün sonra beni huzuruna çağırdı. Temennalarla kabul salonundan içeri girdim. Tahta yanaşarak Hüküm-

dar'ı eteğinden öptüm ve ben kulunuzu emretmişsiniz efendim!’ diyerek, verilecek yanıtı kulak kesildim. Hükümdar bana, “tarihi doğrultacaksınız’ dedi. Biçare, şaşkın vaziyetimle söyleneni anlamaya çalışırken, Hükümdar konuşmasına devam etti: ‘Önceki Hükümdar döneminde yazılan tarih, saçmalıklarla dolu. İcraatlar abartılmış. Memleketin güveni, refah ve huzuru yalan üzerine bina edilerek yazılmış. Hayali zafer ve başarılar tarih diye yazılmış. Başarısızlıklar, yenilgiler, açlık ve sefalet hiç yansıtılmamış. Hele, eski Hükümdar’dan öyle bir bahsedilmiş ki, acaba başka bir memleketin Hükümdar’ından mı bahsediliyor?’ diye düşünmekten alıkoyamadım kendimi. Eski Hükümdarın kıt zekası yedi düvelin alay konusu iken, tarihe bir akıl ve zeka abidesi olarak kaydedilmiş. Tek bir savaşa komuta edememişken, engin komutanlık yetenekleri sayfalara sığdırılamamış. Yahu adam kekeme olmasına rağmen nemene bir hatip olduğundan dem vurulmuş!... Daha anlatayım mı?’ dedi kızgın bir sesle. Ne diyeceğimi şaşırmıştım. Evet, abartılar ve yanlışlar vardı yazılmış olan tarihte ama, doğrular da vardı. Bunun yanında, ‘tarihi doğrultacaksınız’ sözüyle Hükümdar’ın verdiği mesajı da anlamıştım: Eski iktidar dönemini lanetleyecek, yeni dönemi ise yüceltecektim... Gecemi gündüzüme katarak, aralıksız yazdım. Günlerce, aylarca, yıllarca yazdım dinlenmeksizin. Geçmişe dair yönetsel zafiyetleri, başarısızlıkları, yenilgileri, açlık ve sefaleti hayal gücümün de yardımıyla ciltlere sığdıramadım. Bir önceki Hükümdar’ı gözden düşürücü yığınla vakayiname yazdım. Bunun yanında yeni Hükümdarı ve icraatlarını yücelttikçe yücelttim. Ve öylece tarihe kaydettim. Nihayetinde tarihi doğrultmuştum. Ama memleket tarihini doğrultmaya çalışırken, aile tarihimin baş aşağıya kaydığını görememiştim!”

“Nasıl yani?”

“Al işte, zeka ile hiçbir akrabalık bağı olmayan bir soru daha!... Nasıl olacak; yoğun çalışma mesaimden dolayı karımı ihmal etmişim. Bir gün eve geldiğimde onu göremedim. Bir çerçüyle kaçmış olduğunu sonradan öğrendim.”

“Daha sonra hiç evlenmediniz mi?”

“Ülke yönetiminde istikrar olmayınca, memlekette çerçüler de bol olunca, bir daha göze alamadım evlenmeyi... Yoğun çalışma mesaimi bitirip tam da rahat etmişim ki yeni bir darbeyle Hükümdar değişmesin!... O zamanki halimi anlatamam. Tükürdüm, isyan ettim kaderime... Tah-

min edeceğin üzere yeni Hükümdar da, beni huzura çağırttı ve tarihi doğrultmakla görevlendirdi. Bu kadarla da kalınsa iyiydi. Zira iki defa daha tarihi doğrultacaktım.”

“Anlayamadığım, tarihe dair yazılanların hepsi yanlış mı?”

“Tümü yanlıştır denemez ama, tarih diye yazılanların çoğunluğu, masal ve efsanelerden ibarettir.”

Gittikçe duygusal bir ruh haline bürünen Vakanüvis, nemlenen gözlerini çırağının gözlerine kenetleyerek, dertleşir bir eda ile:

“Bizler, birer masal yazıcısıyız çırağım, işin gerçeği bu!” dedi.

“Doğruları yazmamız gerekmez mi?”

Hafiften tebessüm eden Vakanüvis’in bakışlarında umutsuzluk vardı.

“Tarihi yazanlar var, bir de yazdıranlar vardır. Biz sadece yazarız, yazdıranların ‘yaz’ dediklerini. Bunun için doğrulara da yazanlar değil, yazdıranlar karar verir”

O ana kadar kıpırtısız ayakta bekleyen çırak hareketlendi.

“Ben mürekkep ve kâğıtları hazırlayım” dedi.

